

Labklājības ministrija

GADA
PUBLISKAIS
PĀRSKATS

2022

2023. GADA JŪLIJĀ

SATURS

Priekšvārds	3
Pamatinformācija	5
Finanšu resursi	6
Izmaiņas sociālajā jomā 2022. gadā	7
Darbības rezultāti	10
Pētījumi	18
Resorā nodrošinātie pakalpojumi	20
Pasākumi vadības un darbības uzlabošanai	22
Personāls	25
Komunikācija ar sabiedrību	27
Nozīmīgākie plānotie pasākumi 2023. gadā	34
1. pielikums "Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (pamatbudžets)"	36
2. pielikums "Valsts budžeta finansējums un izlietojums (Valsts sociālās apdrošināšanas speciālais budžets)"	37
3. pielikums "Pārskata gada budžeta programmu (apakšprogrammu) izpilde"	38
4. pielikums "Pārskata gadam apstiprinātie prioritārie pasākumi"	41
5. pielikums "Sociālais atbalsts Ukrainas civiliedzīvotājiem pārskata gadā"	43
6. pielikums "Labklājības ministrijas publisko pakalpojumu rezultāti"	47
7. pielikums "Ministrijas struktūra"	48

CIENĪJAMĀIS LASĪTĀJ!

Sagatavotajā publiskajā pārskatā par 2022. gadu Labklājības ministrija sniedz ieskatu par līdzšinēji paveikto un turpmāk plānotajiem darbiem. Ieviestās izmaiņas sociālajā jomā ir gan vairāku gadu darba rezultāts, gan īstenotas, tūlītēji reaģējot uz ārkārtējiem apstākļiem.

Pārskata gadā sekmīgi noslēdzās [Bērnu, jaunatnes un ģimenes attīstības pamatnostādņu 2022.–2027. gadam](#)¹ izstrāde, kas tuvākajiem pieciem gadiem izvirza četrus galvenos mērķus un no tiem izrietošas rīcības visaptverošas, sistēmiskas, izsvērtas un pēctecīgas tiesību, atbalsta un pakalpojumu sistēmas veidošanā šajās politikas jomās. Pamatnostādnes veidotas ciešā sadarbībā ar nozaru ministrijām un Pārresoru koordinācijas centru, iesaistot arī plašu nevalstisko organizāciju loku.

Modernas un pieejamas sociālo pakalpojumu sistēmas attīstības ietvaros turpmākajos trīs

¹ Ministru kabineta 2022. gada 21. decembra rīkojums Nr. 967 "Par Bērnu, jaunatnes un ģimenes attīstības pamatnostādņiem 2022.–2027. gadam"

Valsts sekretārs **Ingus Alliks**

gados plānots veicināt sociālo pakalpojumu attīstību, organizējot sociālos pakalpojumus maksimāli atbilstošus iedzīvotāju vajadzībām, uzlabojot iedzīvotāju ar invaliditāti iespējas dzīvot neatkarīgi un dzīvot sabiedrībā, kā arī veidojot normatīvo bāzi, lai mazinātu atšķirības sociālo pakalpojumu pieejamībā atkarībā no pašvaldības lieluma un iedzīvotāju blīvuma. To paredz 2022. gadā apstiprinātais [Sociālo pakalpojumu pilnveidošanas un attīstības plāns 2022.–2024. gadam](#)².

Ja arī COVID-19 vīrusa pandēmijas seku ietekme mazinājās, 2022. gads nesa jaunus izaicinājumus, ko izraisīja Krievijas Federācijas sāktais karš Ukrainā. Labklājības ministrija aktīvi iesaistījās un līdzdarbojās, lai Ukrainas civiliedzīvotāji sākotnējā ierašanās periodā saņemtu nepieciešamo atbalstu maksimāli ātri un atbilstoši savām vajadzībām, bet turpmākā periodā sniegtie pakalpojumi un materiālais atbalsts ļautu iekļauties sabiedrībā, izglītībā

² Ministru kabineta 2022. gada 30. marta rīkojums Nr. 231 "Par Sociālo pakalpojumu pilnveidošanas un attīstības plānu 2022.–2024. gadam"

un darba tirgū, nodrošinātu iespēju rūpēties par bērniem, cilvēka veselības stāvokļa un funkcionēšanās spēju uzturēšanu un nepasliktināšanos. Plānojot atbalstu Ukrainas civiliedzīvotājiem, cieši sadarbojāties ar pašvaldībām un to sociālajiem dienestiem, bāriņtiesām, ar Baltijas valsti un Ukrainas valsts iestāžu pārstāvjiem, kā arī nevalstiskajām organizācijām.

Lai kompensētu ar papildu funkcijām saistīto pieaugošo darba apjomu, 2022. gadā nodrošināta mērķdotācija sociālajiem darbiniekiem un bāriņtiesu darbiniekiem. Pārskata gadā paaugstināts arī atalgojums sociālās aprūpes centros strādājošajiem aprūpētājiem, tostarp valsts sociālās aprūpes centros no 2022. gada 1. janvāra aprūpētājiem nodrošināts atalgojuma palielinājums vidēji par 15%.

Apzinoties situācijas nopietnību, ko radīja straujā inflācija, energoresursu un ar to saistīto preču un pakalpojumu cenu kāpums, 2022. gadā tika ieviesta virkne jaunu terminētu atbalsta pasākumu sociālās atstumtības riskam vairāk pakļautajiem iedzīvotājiem un mājsaimniecībām ar zemiem un nepietiekamiem ienākumiem. Tāpat valsts pensija tika indeksēta divus mēnešus agrāk nekā parasti, savukārt atbilstoši iepriekš plānotajam 2022. gadā divreiz palielināts neapliekamais pensiju minimums – no 1. janvāra un no 1. jūlija.

Katra ģimene, kurā aug vismaz viens bērns no viena gada līdz 20 gadu vecumam, 2022. gada sākumā sajuta ieviestās ģimenes valsts pabalsta reformas rezultātu – būtiski mainīto pabalsta apmēru un tā piešķiršanas nosacījumus. Turpmāk pabalsta apmērs atkarīgs no bērnu skaita ģimenē, tā, piemēram, par diviem bērniem ģimene saņem 100 eiro – 50 eiro par katru bērnu, bet par četriem un vairāk bērniem pabalsts ir 100 eiro mēnesī par katru bērnu.

Kā viens no atbalsta mehānismiem darba devējiem ir no 2022. gada 1. aprīļa mainītā līdzšinējā darbnespējas lapas apmaksas

kārtība, samazinot darba devēja apmaksāto darbnespējas termiņu par vienu dienu, tādējādi samazinot arī darba devēju izmaksas par darbaspēku.

Labklājības ministrija pārskata gadā sagatavoja arī priekšlikumu par minimālās mēneša darba algas paaugstināšanas iespējām no 2023. gada, un saskaņā ar 2022. gadā veiktajiem grozījumiem Darba likumā minimālā mēneša darba alga no 2023. gada 1. janvāra ir noteikta 620 eiro. Šī jautājuma aktualitāti apstiprina Eiropas Savienības līmenī virzītā direktīva par minimālās algas noteikšanu, apliecinot adekvātās minimālās darba algas nozīmi darba ņēmēju efektīvākā sociālajā aizsardzībā vismaz minimālā līmenī un nosakot pienākumu valstij regulāri pārskatīt minimālās darba algas apmēru. Pie šīs direktīvas nosacījumu pārņemšanas mēs kopīgi ar darbinieku un darba devēju pārstāvjiem strādāsim līdz 2024. gada novembrim.

Pārskata gadā esam arī strādājuši gan pie savu procesu, gan savu cilvēkresursu pilnveides – apstiprināta un nodarbinātajiem prezentēta Labklājības ministrijas personāla attīstības stratēģija līdz 2023. gadam, vienota nozares dokumentu vadības sistēma ieviesta visās nozares iestādēs, un tajā ietverts arī vienots Labklājības ministrijas noslēgto līgumu reģistrs. Lai nodrošinātu darbības nepārtrauktību valsts un nozares apdraudējuma situācijās, izstrādāts un apstiprināts Labklājības ministrijas trauksmes gatavības plāns.

2022. gadā pieteicāmies un ieguvām Ilgtspējas indeksa pašnovērtējuma Sudraba kategoriju. Ilgtspējas indekss ir starptautiski atzītā metodoloģijā balstīts vadības instruments, kas palīdz uzņēmumiem un iestādēm novērtēt savas darbības ilgtspēju un korporatīvās atbildības līmeni piecās jomās – stratēģijā, darba vidē, tirgus attiecībās, vidē un sabiedrībā.

Paldies katram, kurš ar savu iesaisti un darbiem veicinājis sociālās jomas rezultātu sasniegšanu!

PAMATINFORMĀCIJA

DARBĪBAS PILNVAROJUMS

Labklājības ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde darba, sociālās aizsardzības, bērnu un ģimenes tiesību, kā arī personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju un dzimumu līdztiesības jomā.

MISIJA

Veidot cieņpilnu, sociāli drošu, iekļaujošu un līdztiesīgu vidi ikvienam

VĪZIJA

Uzticams partneris iedzīvotāju drošumspējas – spējas pielāgoties mainīgiem apstākļiem – stiprināšanai

VĒRTĪBAS

CILVĒKS – empātiska, vienlīdzīga, godprātīga un vajadzību izpratnē balstīta pieeja gan organizācijas cilvēkresursu vadībā, gan attiecībās ar sabiedrību

SADARBĪBA – savstarpēji saskaņota rīcība kopēju mērķu sasniegšanai, iesaistot ieinteresētās puses

ATBILDĪBA – rūpes par pieņemto lēmumu tiesiskumu un pamatotību, izsverot visas priekšrocības un trūkumus

PROFESIONALITĀTE – zināšanās un prasmēs balstītas pieejas iestādes mērķu sasniegšanai

PRIORITĀTES (Darbības stratēģija 2020.–2023. gadam)

- Komandā (paš)motivēti, profesionāli un novērtēti darbinieki
- Uz rezultātu vērsta sadarbība un snieguma vadība
- Atbalstoša, inovatīva un ilgtspējīga darba vide

PADOTĪBAS INSTITŪCIJAS

(gada publiskais pārskats pieejams katras institūcijas tīmekļa vietnē)

- [Nodarbinātības valsts aģentūra](#)
- [Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra](#)
- [Valsts darba inspekcija](#)
- [Sociālās integrācijas valsts aģentūra](#)
- [Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija](#)
- [Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija](#)
- Valsts sociālās aprūpes centri:
 - ["Kurzeme"](#)
 - ["Latgale"](#)
 - ["Rīga"](#)
 - ["Zemgale"](#)
- Labklājības ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja [valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Šampētera nams"](#)

FINANŠU RESURSI

PAMATBUDŽETA IZDEVUMI:

2022. gads 1 153,2 milj. eiro / izpilde **99 %**

2021. gads 1 189,3 milj. eiro / izpilde **99 %**

2020. gads 748,7 milj. eiro / izpilde **98 %**

VALSTS SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLAIS BUDŽETS:

IEŅĒMUMI:

2022. gads 3 933,2 milj. eiro / izpilde **112,8 %**

2021. gads 3 410,1 milj. eiro / izpilde **106,1 %**

2020. gads 3 107,6 milj. eiro / izpilde **96,1 %**

IZDEVUMI:

2022. gads 3 589,6 milj. eiro / izpilde **99,3 %**

2021. gads 3 209,6 milj. eiro / izpilde **99,2 %**

2020. gads 2 992,6 milj. eiro / izpilde **99,9 %**

PRIORITĀRAJIEM PASĀKUMIEM 2022. GADĀ PAPILDUS TIKA PIEŠKIRTI **35 191 054** eiro, KĀ REZULTĀTĀ:

- Palielināts atalgojums aprūpētājiem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās.
- Palielināts pabalsts aizbildnim par bērna uzturēšanu.
- Nodrošināta sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšana no vardarbības cietušām un vardarbību veikušām pilngadīgām personām.
- Nodrošināta tehniskā palīglīdzekļa – skābekļa koncentratora pieejamība.
- Nodrošināta bāriņtiesu darbības uzraudzība bērna un aizgādņībā esošās personas tiesību un interešu aizsardzībai.
- Nodrošināta sociālās rehabilitācijas pakalpojuma pieejamība dzīvesvietā bērniem, kuri ir atkarīgi no apreibinošām vielām vai procesiem.
- Nodrošināts pedagogu un ārstniecības personu darba samaksas pieaugums.
- Palielināts stipendijas apmērs un saņēmēju skaits SIVA Koledžas studiju programmā "Sur-dotulki".
- Palielināts valsts apmaksāto darbnespējas dienu skaits par vienu darbnespējas dienu.
- Īstenota virkne 2022. gadā terminēto pasākumu.

Plašāka informācija par budžeta programmu izpildi un prioritārajiem pasākumiem pieejama 1., 2., 3. un 4. pielikumā.

Detalizēta informācija par Labklājības ministrijas pamatbudžeta un valsts sociālās apdrošināšanas budžeta izpildi 2022. gada 12 mēnešos un budžeta rezultatīvo rādītāju izpildi pieejama Labklājības ministrijas [tīmekļvietnē](#).

IZMAIŅAS SOCIĀLAJĀ JOMĀ 2022. GADĀ

PENSIONĒŠANĀS VECUMS

- No 2022. gada 1. janvāra tiesības uz valsts vecuma pensiju bija personām, kuras sasniegušas 64 gadu un 3 mēnešu vecumu, ja apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 15 gadiem. Tiem, kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 30 gadiem, bija tiesības pensionēties priekšlaicīgi – divus gadus pirms vispārējā pensionēšanās vecuma sasniegšanas jeb no 62 gadu un 3 mēnešu vecuma. (No 2014. gada pensionēšanās vecums pakāpeniski ik gadu palielinās par 3 mēnešiem, līdz 2025. gadā tiks sasniegts 65 gadu vecums).

NEAPLIEKAMĀIS PENSIJU MINIMUMS

- 2022. gadā divreiz tika paaugstināts ar nodokli neapliekamais pensiju minimums: no 1. janvāra līdz 30. jūnijam pensionāra neapliekamais minimums palielināts līdz 2100 eiro pusgadā jeb 350 eiro mēnesī (2021. gadā – 3960 eiro gadā jeb 330 eiro mēnesī), savukārt no 1. jūlija tas tika palielināts līdz 3000 eiro pusgadā jeb 500 eiro mēnesī.

PENSIJU INDEKSĀCIJA/ADEKVĀTUMS

- Apzinoties situācijas nopietnību, ko radīja straujā inflācija, energoresursu un ar to saistīto preču un pakalpojumu cenu kāpums, 2022. gadā valsts pensija tika indeksēta divus mēnešus agrāk nekā parasti – 1. augustā. 2022. gada indeksācijai bija nepieciešami 232 milj. eiro jeb 46 milj. eiro mēnesī. Indeksēts tika valsts pensijas vai tās daļas apmērs, kas nepārsniedza 50% no iepriekšējā kalendāra gada vidējās apdrošināšanas iemaksu algas valstī (2022. gadā – 534 eiro), kā arī piešķirtās piemaksas pie vecuma un invaliditātes pensijas apmērs par vienu apdrošināšanas stāža gadu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim. Vecuma pensijām ar lielu apdrošināšanas stāžu tiek piemēroti labvēlīgāki indeksācijas nosacījumi.

VSAOI MAKSIMĀLAIS APMĒRS

- Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekta maksimālais apmērs palielināts no 62 800 eiro līdz 78 100 eiro gadā.

ĢIMENES VALSTS PABALSTA REFORMA

- Ģimenes valsts pabalsta reformas rezultātā no 2022. gada 1. janvāra būtiski mainīts pabalsta apmērs un tā piešķiršanas nosacījumi, vienlaikus atsakoties no atsevišķas piemaksas par divu vai vairāku bērnu audzināšanu. Ģimenes valsts pabalsta apmērs par apgādībā esošu bērnu no viena gada līdz 20 gadu vecuma sasniegšanai atkarīgs no bērnu skaita ģimenē: par vienu bērnu ģimene saņem 25 eiro mēnesī, par diviem bērniem – 100 eiro (50 eiro par katru bērnu), par trim bērniem – 225 eiro (75 eiro par katru bērnu) un par četriem un vairāk bērniem pabalsts ir 100 eiro mēnesī par katru bērnu.

AIZBILDNĪBĀ ESOŠA BĒRNA UZTURĒŠANAI PIEŠKIRTĀ PABALSTA IZMAKSAS KĀRTĪBA

- Palielinājās aizbildnībā esoša bērna uzturēšanai paredzētais pabalsts, jo no 2022. gada 1. janvāra pabalstu aizbildnim par bērna uzturēšanu vairs nesamazina par ģimenes valsts pabalsta, apgādnieka zaudējuma pensijas, apdrošināšanas atlīdzības par apgādnieka zaudējumu un valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apgādnieka zaudējuma gadījumā apmēru.

ĀRPUSĢIMENES APRŪPES ATBALSTA CENTRI

- Valsts uzsāka apmaksāt ārpusģimenes aprūpes atbalsta centru sniegtās sociālā darbinieka konsultācijas adoptētājiem un aizbildņiem.

LATVIJAS GODA ĢIMENES APLIECĪBA

- Latvijas Goda ģimenes apliecību "Goda Ģimene" no 2022. gada 1. janvāra izsniedz arī digitālā formātā. Kopš 2021. gada 5. jūnija šai valsts atbalsta programmai pievienota jauna mērķa grupa – ģimenes, kuru aprūpē ir bērns ar invaliditāti vai persona, kura nav sasniegusi 24 gadu vecumu, ja tai ir noteikta I vai II invaliditātes grupa (pirms apliecības saņēmēju loka paplašināšanas to piešķir tikai ģimenēm, kurās ir vismaz trīs bērni). Šīm personām sabiedriskajā transportā noteikti braukšanas maksas atvieglojumi, kā arī citas priekšrocības un atlaides, kuras paredzētas Latvijas Goda ģimenes apliecības īpašniekiem.

DIREKTĪVAS PAR DARBA UN PRIVĀTĀS DZĪVES LĪDZSVARU VECĀKIEM UN APRŪPĒTĀJIEM PĀRŅEMŠANA

- No 2022. gada 1. augusta pagarināts atvaļinājums bērna tēvam jeb paternitātes atvaļinājums, paredzot tiesības uz 10 darba dienas ilgu atvaļinājumu (iepriekš 10 kalendāra dienas). Atvaļinājumu piešķir tūlīt pēc bērna piedzimšanas, un tas izmantojams līdz bērna sešu mēnešu vecumam (iepriekš divu mēnešu vecumam).
- No 2022. gada 1. augusta ieviests jauns aprūpētāja atvaļinājums. To bez darba samaksas saglabāšanas piešķir darbiniekam, kuram nepieciešams personīgi aprūpēt laulāto, vecāku, bērnu vai citu tuvu ģimenes locekli, vai personu, kura dzīvo ar darbinieku vienā mājsaimniecībā un kurai nopietna medicīniska iemesla dēļ nepieciešama būtiska aprūpe vai atbalsts. Aprūpētāja atvaļinājumu piešķir uz laiku, kas nav ilgāks par piecām darba dienām viena gada laikā, bet atvaļinājumu var izmantot pa daļām.
- Pārņemot Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu (ES) par darba un privātās dzīves līdzsvaru vecākiem un aprūpētājiem, 2022. gadā veiktas izmaiņas vecāku pabalsta nosacījumos, kas stājas spēkā 2023. gada 1. janvārī. Paredzēts, ka turpmāk katram no bērna vecākiem līdz dienai, kad bērns sasniedz astoņu gadu vecumu, būs tiesības uz vismaz divus kalendāra mēnešus ilgu vecāku pabalsta nenododamo daļu, kuru nevar izmantot otrs vecāks. Minētais laika periods var sakrist abiem vecākiem. Šādā gadījumā abi vecāki saņem vecāku pabalstu vienlaikus.

MĒRĶDOTĀCIJA SOCIĀLAJIEM DARBINIEKIEM

- Lai veicinātu pašvaldību sociālajos dienestos strādājošo sociālo darbinieku motivāciju strādāt profesijā, kā arī kompensētu ar papildu funkcijām saistīto pieaugošo darba apjomu, 2022. gadā nodrošināta mērķdotācija sociālajiem darbiniekiem. Šim mērķim atbilstoši likumam "Par valsts budžetu 2022. gadam" piešķirti 2,6 miljoni eiro, un mērķdotācijas apjoms sociālajam darbiniekam mēnesī – 137,12 eiro (ieskaitot nodokļus, atvaļinājuma un slimības naudu).

ATBALSTS PAŠVALDĪBĀM

- 2022. gadā sniegts valsts finansiāls atbalsts pašvaldībām pakalpojumu izdevumu segšanai, ļaujot palielināt atalgojumu sociālās aprūpes centros nodarbinātajiem aprūpētājiem un paredzot, ka atkarībā no darbinieka darba stāža, kvalifikācijas un noteiktās kategorijas darba alga ir no 530 līdz 705 eiro mēnesī. 2022. gada budžetā šim valsts atbalstam pašvaldībām novirzīti 3 miljoni eiro.

ATALGOJUMS APRŪPĒTĀJIEM

- Paaugstināts atalgojums valsts sociālās aprūpes centros strādājošajiem aprūpētājiem, šim mērķim 2022. gada budžetā paredzot 2 miljonus eiro. No 2022. gada 1. janvāra ieviests jauns

amats "vecākais aprūpētājs", kā arī par darbu, kas saistīts ar īpašu risku, aprūpētājiem un vecākajiem aprūpētājiem nodrošinātas piemaksas 25% apmērā (iepriekš 15%). Bet, lai nodrošinātu vienotu pieeju, atalgojums palielināts visiem valsts sociālās aprūpes centros nodarbinātajiem līdzīgi kā aprūpētājiem, nosakot piemaksas 15% procentu apmērā (tam 2022. gada budžetā piešķirti 1,4 miljoni eiro).

DARBNEPĒJAS LAPAS APMAKSA

- No 2022. gada 1. aprīļa, lai samazinātu darba devēju izmaksas par darbaspēku, darbnespējas lapu no 10. darbnespējas dienas apmaksā valsts (iepriekš no 11. dienas). Tas nozīmē, ka darba devējs apmaksās no saviem līdzekļiem slimības naudu par laiku ne ilgāku par deviņām kalendāra dienām (iepriekš 10 kalendāra dienām).

COVID-19 PANDĒMIJAS IEROBEŽOŠANAS ATBALSTAM

- Līdz 2022. gada 31. martam vakcinēšanas veicināšanai pret Covid-19 turpināta 20 eiro pabalsta izmaksa Latvijā dzīvojošajiem cilvēkiem, kuri līdz 2021. gada beigām bija sasnieguši 60 gadu vecumu un bija pabeiguši pilnu vakcinācijas kursu vai arī saņēmuši atzinumu par nepieciešamību atlikt vakcināciju pret Covid-19.
- 2022. gadā turpinājās valsts atbalsts Covid-19 pandēmijas ierobežošanas pasākumiem, apmaksājot slimības pabalstu personām ar sadarbspējīgu vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu vai atzinumu par nepieciešamību atlikt personas vakcināciju pret Covid-19, ja tām pirmā darbnespējas diena bija laika posmā no 2022. gada 17. janvāra līdz 28. februārim – no pirmās darbnespējas dienas, ja darbnespējas lapa izsniegta saslimšanas ar Covid-19 vai atrašanās mājas karantīnā dēļ, vai no pirmās līdz trešajai darbnespējas dienai, ja darbnespējas lapa izsniegta akūtu augšējo elpceļu infekciju dēļ. Izdevumu apjoms šim mērķim sasniedza 49 miljonus eiro.

DARBĪBAS REZULTĀTI

POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTOS NOTEIKTO UZDEVUMU ĪSTENOŠANA:

Labklājības jomas prioritātes, mērķi, uzdevumi un sasniedzamie rezultāti noteikti Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnēs 2021.–2027. gadam³ (turpmāk – pamatnostādnes) un Bērnu, jaunatnes un ģimenes attīstības pamatnostādnēs 2022.–2027. gadam (apstiprinātas pārskata gada decembrī, 2022. gada pārskatā netiek skatītas). Šajā pārskatā sniegta informācija par būtiskākajiem paveiktajiem darbiem pamatnostādnēs noteikto uzdevumu izpildē.

Pamatnostādņu 1. rīcības virziens: **Ilgspējīgs, stabils un adekvāts materiālais atbalsts, kas nodrošina pietiekamu ekonomisko neatkarību**

- Lai palielinātu valsts un pašvaldību materiālā atbalsta apmērus un ietekmi uz nabadzības mazināšanu (1.1. uzdevums), pārskata gadā:
 - sagatavoti priekšlikumi minimālo ienākumu atbalsta pilnveidošanai, paredzot: 1) minimālo ienākumu sliekšņu noteikšanu saskaņā ar konkrētu aprēķina metodoloģiju, proti, aizstājot esošos absolūtos minimālos ienākumu sliekšņu apmērus ar procentuālu vērtību no minimālo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju (ekvivalences skala – 1; 0,7; 0,7); 2) regulāru ikgadēju minimālo ienākumu sliekšņu pārskatīšanu pēc aktuālo ienākumu un dzīves apstākļu apsekojuma (EU-SILC) datu publicēšanas, aizstājot līdzšinējo normu par pārskatīšanu ne retāk kā reizi trijos gados; 3) valstī vienotu koeficientu noteikšanu mājokļa pabalsta aprēķināšanai dažādiem māsaimniecību veidiem, lielāku atbalstu nodrošinot māsaimniecībām ar pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti;
 - no 1. jūlija atcelts ierobežojums nodarbinātām personām saņemt valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu vecuma gadījumā, tādējādi sekmējot viņu materiālās situācijas uzlabošanu un iesaisti darba tirgū;
 - no 1. janvāra būtiski mainīts ģimenes valsts pabalsta apmērs un tā piešķiršanas nosacījumi;
 - sagatavoti priekšlikumi vecāku pabalsta apmēra palielināšanai vecākiem, kuri ir nodarbināti un neatrodas bērna kopšanas atvaļinājumā vai gūst ienākumus kā pašnodarbinātie.
- Lai uzlabotu sociālo pabalstu mērķētību un pārklājumu (1.2. uzdevums):
 - nodrošināta vecāku pabalsta un paternitātes pabalsta pārskatīšana un aprūpētāja atvaļinājuma ieviešana darba un privātās dzīves līdzsvara uzlabošanai, proti: 1) pagarināts atvaļinājums bērna tēvam (paternitātes atvaļinājums) līdz 10 darba dienām; 2) veiktas izmaiņas vecāku pabalsta nosacījumos – turpmāk katram no bērna vecākiem līdz dienai, kad bērns sasniedz astoņu gadu vecumu, būs tiesības uz vismaz divus kalendāra mēnešus ilgu vecāku pabalsta nenododamo daļu, kuru nevar izmantot otrs vecāks; 3) ieviests jauns aprūpētāja atvaļinājums, kuru piešķir uz laiku, kas nav ilgāks par piecām darba dienām viena gada laikā;
 - uz noteiktu laika periodu ieviesti vienoti nosacījumi mājokļa pabalsta saņemšanai arī tām māsaimniecībām, kurām ir grūtības norēķināties ar pieaugošajām mājokļa izmaksām (vairāk skatīt sadaļā “Atbalsts iedzīvotājiem energoresursu cenu kāpuma ietekmes

³ Ministru kabineta 2021. gada 1. septembra rīkojums Nr. 616 “Par Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnēm 2021.–2027. gadam”

mazināšanai”);

- nodrošināta vecāku pabalsta izmaksas perioda pagarināšana par grūtniecības atvaļinājuma periodu priekšlaicīgi dzimušo bērnu kopšanai;
 - valsts iemaksas pensiju, invaliditātes un bezdarba apdrošināšanai par vecāku pabalsta un bērna kopšanas pabalsta saņēmēju tiek veiktas no personas vecāku pabalsta un bērna kopšanas pabalsta kopsummas.
- Lai īstenotu pasākumus valsts sociālās apdrošināšanas sistēmas stabilitātes nodrošināšanai (1.4. uzdevums), sagatavoti priekšlikumi par pensiju sistēmas attīstības virzieniem vidējam termiņam saistībā ar minimālo pensiju finansēšanas principu un politikas maiņu, lai saglabātu darba mūžā veikto individuālo valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu lomu vecuma pensiju adekvātumā un pensijas sistēmas ilgtspēju⁴.
 - Lai pilnveidotu izdienas pensiju sistēmu (1.5. uzdevums), Pārresoru koordinācijas centra vadītā darba grupa, iesaistot dažādu nozaru pārstāvjus, izstrādā priekšlikumus jauna izdienas pensiju modeļa izveidei.
 - Lai pilnveidotu pensiju sistēmas 2. līmeņa darbību (1.6. uzdevums), veiktas izmaiņas Valsts fondēto pensiju likumā, kas paredz fondēto pensiju shēmas dalībnieka tiesības tiešsaistē iegūt informāciju par viņa uzkrājumu un fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājam papildu iespējas iegūt informāciju par fondēto pensiju shēmas dalībniekiem, kuru līdzekļus tie pārvalda.
 - Lai mazinātu pārtikas un pamata materiālo nenodrošinātību (1.7. uzdevums), regulāri tiek vērtēts un pārskatīts atbalsta saturs, proti, pārskata periodā atbilstoši atbalsta saņēmēju aptaujas rezultātiem mainīts komplektu saturs atsevišķiem atbalsta veidiem (pārtikas un higiēnas preču komplekts zīdaiņiem un maziem bērniem, individuālo mācību piederumu komplekts). Tāpat paredzēta iespēja saņemt papildu vienu pārtikas komplektu trijos mēnešos, lai 2022. un 2023. gada apkures sezonā augstu preču un pakalpojumu cenu apstākļos atbalstītu zemu ienākumu mājsaimniecības.

Pamatnostādņu 2. rīcības virziens: Moderna un pieejama sociālo pakalpojumu sistēma, kas cita starpā uzlabo iedzīvotāju iespējas dzīvot neatkarīgi un dzīvot sabiedrībā, iekļauties izglītībā un darba tirgū

- Lai palielinātu sabiedrībā balstītu pakalpojumu pieejamību, efektivitāti un atbilstību mērķa grupas vajadzībām (2.1. uzdevums):
 - veikti priekšdarbi: 1) Eiropas Reģionālās attīstības fonda ieguldījumu veikšanai ģimēniskai videi pietuvināta pakalpojuma infrastruktūras izveidei sociālās aprūpes nodrošināšanai 120 bērniem un jauniešiem ar smagiem un ļoti smagiem funkcionāliem traucējumiem, kuri saņem Valsts sociālās aprūpes centru pakalpojumu; 2) Eiropas Sociālā fonda ieguldījumu veikšanai atbalsta sistēmas izveidošanai bērniem un viņu ģimenēm, lai nodrošinātu holistisku psihoemocionālu palīdzību bērnam ar smagu diagnozi vai funkcionāliem traucējumiem, iespējamu vai esošu invaliditāti un viņu ģimenes locekļiem diagnozes noteikšanas un akūtās terapijas periodā, gan ģimenei atrodoties ārstniecības iestādē, gan vēlāk pakalpojumu saņemšanas laikā, gan arī atgriežoties dzīvesvietā;
 - palielināts asistenta pakalpojuma apjoms nepilngadīgajām personām, kuras regulāri apmeklē ārstniecības un rehabilitācijas institūcijas, kā arī pilngadīgām personām ar invaliditātes grupu ar invaliditāti no bērnības, kurām ir indikācijas īpašas kopšanas nepieciešamībai, kā arī palielināts transporta kompensācijas apmērs ārsta noteiktu medicīnisko procedūru vai rehabilitācijas pasākumu apmeklēšanai;

⁴ Konceptuālā ziņojuma "Par pensiju sistēmas pilnveidošanu" projekts (22-TA-1540)

- noslēgusies atelpas brīža pakalpojuma mājoklī bērniem ar smagiem funkcionāliem traucējumiem un pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem aprobēšana un sagatavots pakalpojuma apraksts.
- Lai veicinātu personu pāreju uz sabiedrībā balstītu un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu saņemšanu, vienlaikus uzlabojot institucionālās aprūpes pakalpojumu kvalitāti (2.2. uzdevums), uzsākti priekšdarbi Atveseļošanas un noturības mehānisma ieguldījumu veikšanai ģimeniskai videi pietuvinātu ilgstošas aprūpes sniegšanas vietu pensijas vecuma personām izveidei. Tāpat veikti infrastruktūras uzlabojumi valsts ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās, lai būtiski uzlabotu ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu saņēmēju dzīves kvalitāti un drošību, nodrošinātu vides pieejamību un uzlabotu energoefektivitātes rādītājus, mazinot siltumenerģijas zudumus.
- Lai nodrošinātu līdzvērtīgu sociālo pakalpojumu pieejamību reģionos (2.3. uzdevums), sagatavoti priekšlikumi par pašvaldībās obligāti nodrošināmajiem sociālajiem pakalpojumiem (minimālais sociālo pakalpojumu grozs)⁵.
- Lai uzlabotu sociālo pakalpojumu kvalitāti un pieejamību iedzīvotājiem (2.4. uzdevums):
 - uzsākts izmēģinājumu projekts – psihosociālās rehabilitācijas pakalpojums bērniem ar funkcionāliem traucējumiem (autiskā spektra traucējumiem), kuriem ir noteikta invaliditāte, un viņu likumiskiem pārstāvjiem vai audžuģimenei;
 - noteikts paaugstināts apjoms surdotulku pakalpojumam izglītības procesā – līdzšinējo 480 stundu vietā surdotulka pakalpojums palielināts līdz 960 stundām;
 - palielināta valsts apmaksāta psihologa pakalpojuma cena personai līdz 18 gadiem, kurai invaliditāte noteikta pirmreizēji un kura dzīvo ģimenē, kā arī tās likumiskajam pārstāvim;
 - izstrādāts un Saeimā iesniegts likumprojekts “Preču un pakalpojumu piekļūstamības likums”, kura mērķis ir veicināt preču un pakalpojumu piekļūstamību personām ar invaliditāti un visām personām, kurām ir ilgstoši fiziski, garīgi, intelektuāli vai maņu traucējumi, kas mijiedarbībā ar dažādiem šķēršļiem var apgrūtināt šo personu pilnvērtīgu un efektīvu līdzdalību sabiedrības dzīvē vienlīdzīgi ar citiem.
- Lai stiprinātu sociālā darba nozīmi un lomu (2.5. uzdevums), īstenota virkne izglītojošu un informatīvu pasākumu (ikgadējā sociālā darba konference, gada sociālā darbinieka godināšana, žurnāls «Sociālais darbs Latvijā» u.c.).
- Lai sekmētu sociālo pakalpojumu sniegšanā un sociālajā darbā iesaistīto cilvēkresursu prasmju pilnveidi un piesaisti (2.6. uzdevums), pilnveidotu atalgojuma un motivācijas sistēmu (2.7. uzdevums), sniegts regulārs metodisks atbalsts pašvaldību sociālajiem dienestiem par aktuālajiem jautājumiem atbalsta nodrošināšanā Ukrainas civiliedzīvotājiem un atbalsta sniegšanu iedzīvotājiem energoresursu cenu kāpuma apstākļos, sagatavoti metodiskie materiāli un organizēti semināri un mācības sociālajiem darbiniekiem un ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzējiem, kā arī nodrošināta mērķdotācijas piešķiršana sociālo darbinieku atalgojumam. Pārskata periodā ģimenes asistenta pakalpojuma aprobēšanas pilotprojektā palielināts iesaistīto pašvaldību un sociālo dienestu speciālistu skaits, tādējādi palielinot ģimenes asistenta pakalpojuma pieejamību.
- Lai veicinātu kvalitātes un cenas ziņā pieejamus mājokļus (2.9. uzdevums), kā arī sekmētu vides pieejamību daudzdzīvokļu ēkās (2.10. uzdevums), sagatavots normatīvais regulējums, lai uzsāktu Eiropas Reģionālās attīstības fonda ieguldījumus sociālo mājokļu atjaunošanai vai jaunu sociālo mājokļu būvniecībai un Atveseļošanas un noturības mehānisma ieguldījumus finansēšanas fonda izveidei zemas īres mājokļu būvniecībai.

⁵ Likumprojekts “Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā” (22-TA-1080)

Pamatnostādņu 3. rīcības virziens: **Iekļaujošs darba tirgus ikvienam un kvalitatīvas darba vietas, atbalstot ilgtermiņa līdzdalību darba tirgū**

- Lai paaugstinātu bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto personu konkurētspēju (3.1. uzdevums), regulāri tiek pārskatīti aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas nosacījumi, palielinot finansiālo atbalstu reģionālās mobilitātes pasākumiem un Minesotas 12 soļu programmai, paplašinot mācību iespējas tiešsaistes kursu platformās, ieviešot nosacījumus, lai veicinātu personu ar invaliditāti ātrāku integrēšanos darba tirgū, paplašinot apmācību iespējas pie darba devēja ar nozaru asociāciju iesaisti⁶.
- Lai attīstītu sociālās uzņēmējdarbības vidi (3.3. uzdevums), izveidots sociālo uzņēmumu digitālais katalogs (socuznemumi.lv), organizētas sociālo uzņēmumu un nozares ekspertu diskusijas un pieredzes apmaiņa. Labklājības ministrijas īstenotā Eiropas Sociālā fonda projekta "Atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai" ietvaros mērķtiecīgi organizēti sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi, organizētas apmācības potenciālajiem sociālajiem uzņēmējiem par sociālās uzņēmējdarbības būtību, tiesisko regulējumu, mārketingu, komunikāciju, uzņēmuma zīmolu, grāmatvedību un nodokļiem, finanšu vadību, dažādiem attīstības modeļiem un to, kā sagatavot ALTUM granta pieteikumu.
- Nodrošinot regulāru minimālās darba algas pārskatīšanu (3.4. uzdevums), sagatavoti priekšlikumi minimālās darba algas izmaiņām no 2023. gada.

Pamatnostādņu 5. rīcības virziens: **Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pārvaldības stiprināšana**

- Lai nodrošinātu cilvēkkapitāla attīstību nozares institūcijās (5.10. un 5.11. uzdevums), palielināts atalgojums nozarē nodarbinātajiem (atalgojums aprūpētājiem), īstenoti dažādi pasākumi Labklājības ministrijas nodarbinātajiem (vairāk skatīt sadaļā "Darbības stratēģijas ieviešana").
- Lai stiprinātu analītisko bāzi lēmumu pieņemšanai (5.12., 5.13. un 5.14. uzdevums), uzsākta Atveseļošanas un noturības mehānisma finansētā prognozēšanas rīka izstrāde sociālās apdrošināšanas sistēmas ilgtermiņa prognozēm, sistēmas ilgtermiņa stabilitātes izvērtēšanai un nodrošināšanai.
- Nodrošinot informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (turpmāk – IKT) attīstību nozarē (5.21. uzdevums), visās padotības iestādēs ieviesta vienota nozares dokumentu vadības sistēma, notiek valsts informācijas sistēmu (SPOLIS, Adopcijas reģistrs, LabIS) attīstība Labklājības ministrijas pamatdarbības nodrošināšanai, kā arī tiek ieviesti labklājības nozares centralizēti IKT risinājumi un procesi.

ATBALSTS IEDZĪVOTĀJIEM ENERGORESURSU CENU KĀPUMA IETEKMES MAZINĀŠANAI

Lai mazinātu straujā cenu kāpuma un ārkārtējā energoresursu cenu pieauguma ietekmi uz iedzīvotāju ienākumu līmeni, līdztekus vispārējiem atbalsta pasākumiem pārskata periodā tika īstenota virkne atbalsta pasākumu iedzīvotājiem, tai skaitā dažādām nabadzības un/vai sociālās atstumtības riskam vairāk pakļautajām grupām:

- no 2022. gada 1. janvāra līdz 30. aprīlim izmaksāts pabalsts 20 eiro mēnesī (kopā 4 x 20 eiro) noteiktām pensiju un pabalstu saņēmēju grupām;

⁶ Grozījumi Ministru kabineta 2011. gada 25. janvāra noteikumos Nr. 75 "Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenotāju izvēles principiem" pieņemti ar Ministru kabineta 2022. gada 8. marta noteikumiem Nr. 162, Ministru kabineta 2022. gada 21. jūnija noteikumiem Nr. 368 un Ministru kabineta 2022. gada 6. decembra noteikumiem Nr. 758

- no 2022. gada 1. janvāra līdz 30. aprīlim piešķirts atbalsts 50 eiro mēnesī (kopā 4 x 50 eiro par katru bērnu) ģimenēm ar bērniem;
- no 2022. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 30. jūnijam valsts nodrošināja mērķdotāciju pašvaldībām 50% apmērā no faktiskajiem izdevumiem mājokļa pabalsta izmaksu nodrošināšanai;
- no 2022. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. maijam mājokļa pabalsta apmēra aprēķinā tika piemēroti paaugstināti koeficienti, koeficienta lielums atkārtoti pārskatīts no 2022. gada 1. oktobra. Paaugstinātie koeficienti ļāva palielināt mājokļa pabalsta saņēmēju pārklājumu – 2022. gadā mājokļa pabalsta saņēmēju skaits un mājokļa pabalstiem izlietotie līdzekļi gandrīz dubultojušies salīdzinājumā ar 2021. gadu. Izmaiņas mājokļa pabalsta apmēra noteikšanā palielinājušas atbalsta saņemšanas iespējas iedzīvotājiem ne tikai ar zemiem, bet arī vidējiem ienākumiem;
- no 2022. gada 1. novembra līdz 2023. gada 31. maijam tiek piešķirts un izmaksāts valsts pabalsts šādā apmērā:
 - 30 eiro mēnesī, ja pensijas (ieskaitot piemaksu pie pensijas), atlīdzības par darbspēju zaudējumu vai atlīdzības par apgādnieka zaudējumu, vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta (turpmāk – pakalpojums) apmērs vai to kopsumma nepārsniedz 300 eiro mēnesī;
 - 20 eiro mēnesī, ja pakalpojuma apmērs vai to kopsumma ir robežās no 301 līdz 509 eiro mēnesī;
 - 10 eiro mēnesī, ja pakalpojuma apmērs vai to kopsumma ir robežās no 510 līdz 603 eiro mēnesī;
 - 30 eiro mēnesī Latvijā dzīvojošām personām, kuras ir Latvijas piešķirtās piemaksas pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu ar invaliditāti saņēmējas.

Saskaņā ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras apkopoto informāciju aptuveni 50% saņēma valsts pabalstu 20 eiro apmērā un aptuveni trešdaļa – 30 eiro apmērā.

- Veikti grozījumi likumā “Par valsts pensijām”, kas paredzēja 2022. gadā valsts pensijas indeksēt divus mēnešus agrāk – 1. augustā. 2022. gada indeksācijai bija nepieciešami 232 milj. eiro jeb 46 milj. eiro mēnesī.
- Energoresursu cenu pieauguma kompensēšanai mājāsaimniecībām, kuras izmanto decentralizētus siltumapgādes risinājumus⁷.

ATBALSTS UKRAINAS CIVILIEDZĪVOTĀJIEM

Pārskata gadā Labklājības ministrija iesaistījās un nodrošināja dažādas aktivitātes Ukrainas civiliedzīvotāju pagaidu aizsardzībai un atbalstam.

- Izveidota Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta sistēma, nodrošinot regulāru atbalsta pasākumu pārskatīšanu un pielāgošanu situācijas izmaiņām, konstatētajiem izaicinājumiem un cilvēku vajadzībām. Vispārējā atbalsta ietvaros Ukrainas civiliedzīvotājiem labklājības nozarē tika ieviesti vairāki jauni pasākumi (piemēram, atbalsts ārkārtas aizbildnim, pašnodarbinātības un nodarbinātības uzsākšanas pabalsts, mājokļa pabalsts) un paplašināti vai mainīti atbalsta saņemšanas nosacījumi esošajiem materiālā atbalsta pasākumiem un sociālajiem pakalpojumiem, lai nodrošinātu Ukrainas civiliedzīvotāju pamatvajadzību un būtiskāko sociālo pakalpojumu nodrošināšanu un iespējami ātru iekļaušanu darba tirgū (piemēram, atviegloti sociālās palīdzības pabalstu saņemšanas nosacījumi sākotnējā periodā, vienoti krīzes pabalsta saņemšanas nosa-

⁷ Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likuma 7.¹ pants “Atbalsts mājāsaimniecībām apkures izdevumu daļējai kompensēšanai, ja apkurei izmanto elektroenerģiju, koksnes granulas, koksnes briketes, malku, sašķīdrināto naftas (propāna-butāna) gāzi vai marķēto dīzeļdegvielu”

cījumi, prioritāte tehnisko palīgīdzekļu un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai, atviegloti invaliditātes noteikšanas nosacījumi sākotnējā periodā, mērķa grupas paplašināšana vairākās ES fondu līdzfinansētās programmās). Savukārt valsts sociālo pabalstu un valsts sociālās apdrošināšanas maksājumu piešķiršanas nosacījumi ir analogi kā Latvijas iedzīvotājiem. (skat. Pasākumu plānu atbalsta sniegšanai Ukrainas civiliedzīvotājiem⁸).

- Sagatavota, [ministrijas tīmekļvietnē](#) publicēta un regulāri aktualizēta informācija par atbalstu Ukrainas civiliedzīvotājiem ministrijas kompetences jautājumos, tostarp pieejamajiem pakalpojumiem, pabalstiem un rīcību dažādās dzīves situācijās.
- Nodrošināts bezmaksas tālrunis (80700011) par sociālo atbalstu.
- Sniegts regulārs metodisks atbalsts pašvaldību sociālajiem dienestiem, bāriņtiesām par aktuālajiem jautājumiem atbalsta nodrošināšanā Ukrainas civiliedzīvotājiem, sagatavoti dažādi metodiskie materiāli, tostarp tīmekļvietnē ievietotas [Vadlīnijas par pašvaldību sniegto materiālo atbalstu Ukrainas civiliedzīvotājiem](#). Lai kopīgi risinātu aktuālos problēmjautājumus, norisinājās iknedēļas sanāksmes ar pašvaldību sociālo dienestu darbiniekiem, kuriem nodrošināti arī vairāki semināri ar starptautisku lektoru līdzdalību tēmas labākai izpratnei.
- Nodrošināta vispusīga sadarbība par atbalsta sniegšanu gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī – ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru, Nodarbinātības valsts aģentūru, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi, sociālajiem dienestiem un Ukrainas kompetentajām institūcijām, kā arī regulāra pieredzes un informācijas apmaiņa ar Lietuvas un Igaunijas kolēģiem, piemēram, Latvijas un Lietuvas ministru tikšanās Viļņā, Baltijas Asamblejas komitejas ietvaros 2022. gada 4. martā, Baltijas valstu ministru tikšanās 2022. gada 13. oktobrī Prāgā neformālās Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju tiesību aizsardzības padomes (EPSCO) ietvaros u.c.

Plašāka informācija par sociālo atbalstu Ukrainas civiliedzīvotājiem pārskata gadā pieejama 5. pielikumā.

DARBĪBAS STRATĒGIJAS IEVIEŠANA

Prioritārais virziens: **komandā (paš)motivēti, profesionāli un novērtēti darbinieki**

- Pārskata gadā apstiprināta un nodarbinātajiem prezentēta Labklājības ministrijas personāla attīstības stratēģija 2021.–2023. gadam⁹, kuras mērķis ir veicināt ministrijas darbības stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanu, veidojot savstarpēji saskaņotu un ministrijas stratēģiskajiem mērķiem atbilstošu personāla politiku un personāla vadīšanas praksi. Ministrijas personāla politika ir īstenojamo principu kopums galvenajās personāla vadīšanas jomās: personāla plānošana; personāla piesaiste un atlase; personāla motivācija; personāla mācības un attīstība; iekšējā komunikācija. Personāla attīstības stratēģijas fundamentālā nozīme ir panākt, ka ministrijā strādā augsti motivēts, profesionāls un lojāls personāls, tādējādi stiprinot Labklājības ministrijas kapacitāti.
- Saistībā ar Atlīdzības sistēmas reformas¹⁰ ietvaros veikto Labklājības ministrijas un padotības iestāžu amatu pārklasifikāciju ir apkopots un izveidots vienots saraksts ar saskaņotās amatu klasifikācijas datiem. Izstrādāti un apstiprināti jauni iekšējie noteikumi par nodarbināto darba samaksas (mēnešalgas, piemaksas, naudas balvas un prēmijas) un sociālo garantiju (pabalstu un kompensācijas par neizmanto to atvaļinājumu) noteikšanas kārtību.¹¹

8 Ministru kabineta 2022. gada 29. aprīļa rīkojums Nr. 302 "Par Pasākumu plānu atbalsta sniegšanai Ukrainas civiliedzīvotājiem Latvijas Republikā" un Ministru kabineta 2022. gada 21. decembra rīkojums Nr. 966 "Par Pasākumu plānu atbalsta sniegšanai Ukrainas civiliedzīvotājiem Latvijas Republikā 2023. gadam"

9 Labklājības ministrijas 2022. gada 1. aprīļa rīkojums Nr. 52 "Par Labklājības ministrijas personāla attīstības stratēģiju"

10 Grozījumi Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā

11 Labklājības ministrijas 2022. gada 11. jūlija iekšējie noteikumi Nr. 10/NOT "Darba samaksas un sociālo garantiju noteikšanas kārtība 2022. gadā"

- Pilnveidojot iekšējo komunikāciju, veikti uzlabojumi ministrijas iekšējai tīmekļvietnei (iekštīklam): nodrošināta emociju zīmju pievienošana rakstiem un rakstu komentēšanas iespēja, darbinieku dzimšanas dienas gaviļnieku atspoguļošana vietnes augšpusē, “Ģimenei draudzīgas darbavietas” logo izvietošana, kā arī veikti atjauninājumi, uzlabota vadāmība, meklētājs un izveidota atsevišķa sadaļa ar nedēļas jaunumiem tīmekļvietnē.

Prioritārais virziens: **atbalstoša, inovatīva un ilgtspējīga darba vide**

- Supervīzijas pakalpojuma ietvaros 2022. gadā no 15. februāra līdz 15. decembrim nodrošinātas 33 individuālās supervīzijas. Lai skaidrotu un popularizētu pakalpojuma pieejamību Labklājības ministrijas nodarbinātajiem, ministrijas iekštīklā publicēta nodarbinātā atsauksme/blogs par šāda pakalpojuma lietderību.
- Labklājības ministrija pārskata gadā strādājusi, lai uzturētu kopš 2021. gada piešķirto statusu «Ģimenei draudzīga darbavietas», kura piešķiršana ir balstīta ne tikai uz likumdošanā noteikto prasību ievērošanu attiecībā uz ģimenēm ar bērniem, bet arī uz papildu iniciatīvām un aktivitātēm, kas ļauj rūpēties par visu darbinieku privātās un profesionālās dzīves harmoniju:
 - labās prakses īstenošanas ietvaros ministrijā atbalstītas elastīgas darba organizācijas formas (piemēram, attālinātais darbs, elastīgais darba laiks), nodrošinot nepieciešamo tehnisko aprīkojumu. Nodarbinātajiem ir pieejami tādi labumi kā veselības apdrošināšanas polises, papildatvaļinājums līdz 10 darba dienām (atkarībā no novērtējuma rezultātiem un ieņemamā amata) un papildu brīvdienas noteiktās dzīves situācijās. Lai veicinātu nodarbināto profesionalitāti, izvērtētas aktuālās attīstības vajadzības un iespēju robežās nodrošināti mācību pasākumi, jauniejiem darbiniekiem tiek piesaistīts mentors, paredzot mentoram piemaksu 10% apmērā;
 - vides piekļūstamības iespējas ir nodrošinātas Labklājības ministrijas abu korpusu 1. stāvā, tostarp ierīkoti pacelāji un pielāgotas labierīcību telpas. Nodarbinātajiem ar kustību traucējumiem ministrijas pirmajā korpusā ir atbilstoši aprīkots darba kabinets, kā arī ir pieejama Baltā zāle sanāksmju dalībnieku un klientu ar kustību traucējumiem uzņemšanai.
- Pārskata gadā pabeigta ministrijas pagalma un iekšpagalma labiekārtošana, tostarp bruģa seguma izbūve, savukārt 2023. gadā turpināsies apzaļumošanas darbi.
- 2022. gadā iegūta arī Ilgtspējas indeksa pašnovērtējuma Sudraba kategorija. Ilgtspējas indekss ir starptautiski atzītā metodoloģijā balstīts vadības instruments, kas palīdz uzņēmumiem un iestādēm novērtēt savas darbības ilgtspēju un korporatīvās atbildības līmeni piecās jomās – stratēģijā, darba vidē, tirgus attiecībās, vidē un sabiedrībā.

PĒTĪJUMI

- [Ilgadējs nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas rīcībpolitikas izvērtējums \(t.sk. padziļināts izvērtējums par GMI saņēmēju iztikšanas stratēģijām\)](#), kura mērķis bija veikt rīcībpolitikas pasākumu ietekmes un iedzīvotāju ienākumu situāciju raksturojošo datu izvērtējumu, lai secinātu, vai iniciētās un ieviestās politikas sniedz mērķētu ieguldījumu nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanā un veikt garantētā minimālā ienākuma pabalsta saņēmēju situācijas padziļinātu izvērtējumu.
- [Ilgadējs nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas rīcībpolitikas izvērtējums \(t.sk. padziļināts izvērtējums par valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmējiem\)](#), kura mērķis bija veikt rīcībpolitikas pasākumu ietekmes un iedzīvotāju ienākumu situāciju raksturojošo datu izvērtējumu, lai secinātu, vai iniciētās un ieviestās politikas sniedz mērķētu ieguldījumu nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanā un veikt padziļinātu izpēti par valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmējiem.
- [Ilgadējs nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas rīcībpolitikas izvērtējums \(t.sk. padziļināts izvērtējums par maznodrošinātām personām\)](#), kura mērķis bija veikt rīcībpolitikas pasākumu ietekmes un iedzīvotāju ienākumu situāciju raksturojošo datu izvērtējumu par 2020. gadu, lai secinātu, vai iniciētās un ieviestās politikas sniedz mērķētu ieguldījumu nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanā un padziļināti izpētīt maznodrošinātajām personām sniegto atbalstu šīs mērķa grupas situācijas uzlabošanai. 2020. gada rīcībpolitika nabadzības un sociālās atstumtības jomā izrietēja no diviem apstākļiem: 1) nepieciešamības mazināt negatīvās sekas, ko radīja Covid-19 pandēmijas ierobežošanas mēri attiecībā uz nodarbinātības iespējām, kā rezultātā lielākā daļa atbalsta pasākumu tika izstrādāti kā terminēti pasākumi; 2) notika minimālo ienākumu līmeņu atbalsta sistēmas pilnveidošanas process, kurā būtiska loma 2020. gadā bija vairākiem Satversmes tiesas spriedumiem par minimālo ienākumu sliekšņu neatbilstību valsts pamatlikumā noteiktajam.
- [Socioloģiskā aptauja par iedzīvotāju informētību, izpratni un pieredzi par darba un privātās dzīves līdzsvaru, jo īpaši saistībā ar bērnu un citu ģimenes locekļu aprūpi \(sākotnējā izpēte\)](#) un [Socioloģiskā aptauja par iedzīvotāju informētību, izpratni un pieredzi par darba un privātās dzīves līdzsvaru, jo īpaši saistībā ar bērnu un citu ģimenes locekļu aprūpi \(novērtējuma pētījums\)](#), lai sagatavotu novērtējumu un secinājumus par iedzīvotāju un direktīvas mērķa grupu (vecāki, kuri kopj bērnu līdz diviem gadiem, un tuvinieku aprūpētāji – darbinieki) informētības un izpratnes izmaiņām par darba un privātās dzīves līdzsvara jautājumiem, kā arī iedzīvotāju darba un privātās dzīves līdzsvara iespējām un to izmantošanu.
- Pētījums [“Priekšlikumi zīdaiņa pūriņa ieviešanai Latvijā”](#) ar mērķi apzināt ģimeņu ar bērniem vecāku, ģimeņu un bērnu interešu pārstāvošo nevalstisko organizāciju un darbā ar ģimenēm iesaistīto institūciju pārstāvju viedokli par jaundzimušā pūriņa sastāvu un tā pārskatīšanu (iekļaujamo preču kategorijām un preču grupām), apkopot rezultātus, veikt jaundzimušā pūriņa izmaksu aprēķinu atbilstoši diskusiju rezultātiem par tā sastāvu, un sagatavot priekšlikumus Labklājības ministrijai, lai uzsāktu darbu pie jaundzimušā pūriņa ieviešanas Latvijā.
- [Pētījums par nepieciešamajiem atbalsta pakalpojumiem ģimenēm ar bērniem, kur vienam vai abiem vecākiem ir noteikta invaliditāte](#), kura mērķis bija novērtēt, vai vecākiem ar invaliditāti (I, II un III invaliditātes grupa) ir specifiskas vajadzības vai ierobežojumi savu bērnu aprūpei, kas ir atšķirīgi no pārējiem vecākiem, kuriem nav invaliditāte. Pētījuma darba uzdevumu ietvaros pētniekiem, izvērtējot esošo situāciju un novērtējot vecāku ar invaliditāti specifiskās vajadzības, bija jāsniedz esošajā politiskajā, institucionālajā, finansiālajā un tiesiskajā ietvarā reāli īstenojamās rekomendācijas par iespējamajiem risinājumiem un politikas pasākumiem invaliditātes politikas attīstībai Latvijā.

- Pētījuma "[Iespējas funkcionēšanas iekļaušanai invaliditātes un darbspēju novērtējumā Latvijā](#)" mērķis bija novērtēt Pasaules Veselības organizācijas Invaliditātes novērtēšanas saraksta WHODAS 2.0 (t.i., funkcionēšanas spēju novērtējuma rīks/ anketa) izmantošanas iespējamību, lietderību un pievienoto vērtību Latvijas invaliditātes novērtēšanas procesā. Tas veikts Pasaules Bankas īstenotā Eiropas Komisijas Strukturālo reformu dienesta programmas projekta "Latvijas invaliditātes novērtēšanas sistēmas izvērtējums un pilnveidošana" ietvaros, un pētījuma ziņojums pieejams angļu valodā.

Informācija par iepriekšējos gados īstenotajiem pētījumiem, kas veikti un pabeigti līdz 2020. gadam, atrodama vecajā [Pētījumu un publikāciju datubāzes versijā](#), savukārt pētījumi, kas plānoti un īstenoti pēc 2020. gada, pieejami jaunajā [datubāzes versijā](#).

RESORĀ NODROŠINĀTIE PAKALPOJUMI

Labklājības ministrija un tās padotības institūcijas valsts iedzīvotājiem nodrošina plaša spektra pakalpojumus.

- **Valsts sociālā apdrošināšana**, kas tiek nodrošināta saskaņā ar likumā "[Par valsts sociālo apdrošināšanu](#)" noteikto. Iedzīvotājiem valsts sociālās apdrošināšanas sistēma garantē pabalstu, atlīdzību un pensiju izmaksas, kas atkarīgas no personu veiktajām individuālajām sociālās apdrošināšanas iemaksām. Daļība valsts sociālās apdrošināšanas sistēmā iedzīvotājiem garantē vecuma, invaliditātes un citu pensiju izmaksas, kā arī slimības, bezdarbnieka, maternitātes, paternitātes, vecāku pabalstu un ar nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām saistītu kaitējumu atlīdzību izmaksas. Lai nodrošinātu sociālās apdrošināšanas stāža nepārtrauktību, no valsts pamatbudžeta un sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta pensijas, invaliditātes un bezdarba gadījumam tiek apdrošinātas atsevišķas personu grupas, piemēram, maternitātes, paternitātes, bērna kopšanas vai vecāku pabalsta saņēmēji, personas, kuras saņem bezdarbnieka pabalstu, nestrādājošas personas ar invaliditāti u.c.
- **Valsts sociālie pabalsti**, kas tiek nodrošināti atbilstoši [Valsts sociālo pabalstu likumā](#) noteiktajam. Iedzīvotājiem noteiktās situācijās tiek nodrošināta regulāro valsts sociālo pabalstu izmaksa: ģimenes valsts pabalsts, bērna kopšanas pabalsts, pabalsts aizbildnim par bērna uzturēšanu, atlīdzība par aizbildņa pienākumu pildīšanu, atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu, pabalsts transporta izdevumu kompensēšanai personām ar invaliditāti, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts, atlīdzība par adoptējamā bērna aprūpi, bērna adopcijas pabalsts, bērna ar invaliditāti kopšanas pabalsts, pabalsts personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama kopšana, kā arī vienreiz izmaksājamo valsts sociālo pabalstu izmaksas: bērna piedzimšanas pabalsts, apbedīšanas pabalsts, atlīdzība par adopciju.
- **Nodarbinātības, darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības pakalpojumi**, kas vērsti uz personu iekļaušanu darba tirgū un kvalifikācijas paaugstināšanu, tostarp iekļaujošas nodarbinātības stiprināšanu, kā arī saistīti ar darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības nodrošināšanu, un minimālās darba algas noteikšanu. Kopš 2018. gada Labklājības ministrija piešķir sociālā uzņēmuma statusu tādiem uzņēmumiem, kuru galvenais mērķis ir sociālas ietekmes radīšana.
- **Sociālie pakalpojumi** ir pasākumu kopums, kas vērsts uz cilvēka sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanu vai uzlabošanu, lai nodrošinātu viņa iekļaušanos sabiedrībā. Tie ietver sociālās aprūpes pakalpojumus personas dzīvesvietā, aprūpi ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās, sociālās rehabilitācijas pakalpojumus personas dzīvesvietā un institūcijā, profesionālās rehabilitācijas pakalpojumus un nodrošināšanu ar tehniskajiem palīgīdzekļiem, kas atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai tiek piešķirti iedzīvotājiem konkrētās situācijās (invaliditāte, funkcionālie traucējumi u.c.). Sociālos pakalpojumus drīkst sniegt tikai tāds sociālo pakalpojumu sniedzējs, kas atbilst noteiktām prasībām un ir reģistrēts Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā. Sociālo pakalpojumu reģistrācijas procesu un Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistra uzturēšanu nodrošina Labklājības ministrija.
- **Bērnu un ģimenes tiesību un interešu aizsardzības jomā pakalpojumi** vērsti uz vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanu bez vecāku gādības palikušiem bērniem un jauniešiem, tostarp ārpusģimenes aprūpe un adopcija, kā arī uz bērnu un jauniešu drošības, attīstības, psiholoģiskās un emocionālās labklājības sekmēšanu, tāpat atbalsta sniegšanu ģimenēm krīzes un vardarbības gadījumos.

- **Sociālā palīdzība** sniedz materiālu atbalstu zemu ienākumu mājsaimniecībām, lai nodrošinātu ienākumus garantētā minimālo ienākumu sliekšņa līmenī un segtu ar mājokļa lietošanu saistītos izdevumus, kā arī sniegtu atbalstu atsevišķu izdevumu apmaksai un atbalstu krīzes situācijās. Atbalsta sniegšana ir pašvaldību kompetencē, bet Labklājības ministrija nodrošina nepieciešamā normatīvā regulējuma izstrādi.

Detalizētāka informācija par Labklājības ministrijas resorā sniegtajiem pakalpojumiem pieejama padotības iestāžu tīmekļvietnēs. Informāciju par [Labklājības ministrijas sniegtajiem publiskajiem pakalpojumiem](#) skatīt 6. pielikumā.

PASĀKUMI VADĪBAS UN DARBĪBAS UZLABOŠANAI

IEKŠĒJAIS AUDITS

2022. gadā veikto auditu rezultāti liecina, ka kopumā Labklājības ministrijā un tās padotībā esošajās iestādēs ir iedibināta iekšējās kontroles sistēma un tā darbojas, tāpēc tas ļauj sniegt pietiekamu pārlicību, ka riski tiek vadīti un izvirzīto mērķu sasniegšana tiek veicināta, lai gan atsevišķos procesos ir nepieciešami uzlabojumi, kā piemēram:

- sociālās palīdzības politikas jomā: pašvaldībās sociālā atbalsta apjoms bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem ir atšķirīgs un ne vienmēr grūtībās nonākušie bērni saņem nepieciešamo atbalstu. Labklājības ministrija kopā ar pašvaldībām un citām iesaistītajām institūcijām virzīs priekšlikumus, lai nodrošinātu nepieciešamos pasākumus savlaicīgai un mērenai bērnu bāreņu sagatavošanai patstāvīgas dzīves uzsākšanai;
- grāmatvedības darba organizācijas jomā: ar mērķi veicināt atbalsta funkciju centralizācijas iniciatīvas, digitālās transformācijas procesus un Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plānā noteikto mērķu sasniegšanu attiecībā uz efektīvu publisko resursu pārvaldību un datu efektīvāku izmantošanu, uzsāktā projekta “Valsts pārvaldes vienoto pakalpojumu centra attīstība Latvijā”, kuru īsteno Valsts kanceleja sadarībā ar Valsts kasi, ietvaros apkopota un analizēta informācija, kas saistīta ar grāmatvedības un personālvadības nodrošināšanas procesiem Labklājības ministrijā un tās padotībā esošajās iestādēs. Atsevišķām iestādēm rosināts piešķirt pietiekamu nozīmi vadības grāmatvedībai un tās sniegtajiem ieguvumiem iestādes darbības analīzē un plānošanā;
- sociālo pakalpojumu politikas jomā: tā kā personām ar invaliditāti (visu iespējamo funkcionālo traucējumu kontekstā) ir būtiski sekmējama mērķa sasniegšana – minēto personu iekļaušana darba tirgū un tādējādi sniedzot iespēju uzlabot savas dzīves kvalitāti, Labklājības ministrija un Sociālās integrācijas valsts aģentūra plānos un īstenos pasākumus, lai visas mērķa grupas pārstāvji varētu pilnvērtīgi iesaistīties izglītības iegūšanas procesā, kvalifikācijas celšanā un/vai pārkvalifikācijas pasākumu īstenošanā;
- darbības nodrošināšanas jomā (iepirkumu plānošana un organizēšana): lai atteiktos no birokrātiskām, smagnējām un atsevišķām dublējošām darbībām esošajos procesos, tiks pārskatīts izveidotais padotības iestāžu iepirkumu plānu (projektu) un grozījumu saskaņošanas process. Vienlaikus tiks pilnveidoti atsevišķi iekšējās kontroles procesi, lai nodrošinātu iepirkuma procesa caurskatāmību un atbilstību normatīvo aktu prasībām;
- darba attiecību un darba aizsardzības politikas jomā: lai izvērtētu Ēnu ekonomikas ierobežošanas pasākumu īstenošanu atbilstoši Ēnu ekonomikas ierobežošanas plānā 2021.–2022. gadam noteiktajiem pasākumiem, tika vērtēts Labklājības ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu pienesums kopējo mērķu sasniegšanā. Finanšu ministrijai sniegas rekomendācijas jaunā Ēnu ekonomikas ierobežošanas plāna izstrādei un koordinēšanai. Savukārt, analizējot neregistrētās nodarbinātības samazināšanas un kontroles pasākumus Valsts darba inspekcijā, secināms, ka atbilstoši iestādes kapacitātei īstenotie pasākumi plānoti mērķtiecīgi un atbilstoši veikti.

VALSTS KONTROLES REVĪZIJAS

Labklājības ministrija novērtē Valsts kontroles ieguldījumu, analizējot ar labklājības nozari saistītos procesus, un cenšas ieviest izteiktos ieteikumus, tādejādi novēršot konstatētās nepilnības. 2022. gadā labklājības nozarē veiktas šādas revīzijas:

- Finanšu revīzija par Labklājības ministrijas 2021. gada finanšu pārskata sagatavošanas pareizību. Valsts kontrole savā atzinumā norāda, ka gada pārskats sniedz skaidru un patiesu priekšstatu un sagatavots atbilstoši prasībām. Analizējot izdevumu atbilstību Covid-19 pandēmijas radītās krīzes pārvarēšanai, seku mazināšanai un novēršanai, Valsts kontrole ir secinājusi, ka piešķirtais finansējums izlietots atbilstoši piešķiršanas mērķiem, tomēr vienlaikus norādot, ka nepieciešami uzlabojumi finansējuma precīzākā plānošanā;
- Lietderības revīzija “Vai bērnam ar uzvedības problēmām un tā ģimenei ir iespēja saņemt nepieciešamo atbalstu?”. Valsts kontrole atzina, ka Latvijā nav skaidras sistēmas, kā palīdzēt bērniem ar uzvedības problēmām, it īpaši pusaudžiem, jo nav pieejami nepieciešamie atbalsta pakalpojumi. Vienlaikus atzinumā uzsvērts, ka bērna uzvedības problēmu vai to iestāšanās risku novēršanai ir starpinstitucionāls raksturs – īstenojamas darbības bērna tiesību aizsardzības, sociālās aizsardzības, izglītības, veselības, iekšlietu un tieslietu sistēmās. Labklājības ministrija atbilstoši savai kompetencei stiprinās bērniem un ģimenēm pieejamos preventīvos pakalpojumus, kā arī veicinās atbalsta pasākumu īstenošanu gadījumos, kad bērnam uzvedības problēmas jau radušās.

EIROPAS SAVIENĪBAS FONDU REVĪZIJAS UN AUDITI

- Labklājības ministrijā kā Eiropas Savienības fondu atbildīgajā iestādē pārskata periodā veikts Finanšu ministrijas Iekšējā audita departamenta audits “Eiropas Savienības fondu atbildīgo iestāžu procedūru audits”. Tā ietvaros tika gūta pārlicība, ka kopumā, lai nodrošinātu specifisko atbalsta mērķu ieviešanu un uzraudzību, Labklājības ministrijā kā Eiropas Savienības fondu atbildīgajā iestādē noteiktās kārtības¹⁶ izstrādātas atbilstoši ārējiem normatīvajiem aktiem un vadošās iestādes metodiskajiem materiāliem.
- Labklājības ministrijā kā Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna īstenošanas pārvaldībā iesaistītajā nozares ministrijā pārskata periodā veikts Finanšu ministrijas kā Revīzijas iestādes agrās brīdināšanas (*early preventive*) sistēmas audits par vadības un kontroles sistēmas novērtējumu Eiropas Komisijas definētajās būtiskajās jomās (krāpšana, korupcija, interešu konflikts un dubultā finansējuma riska mazināšana) nozaru ministrijās, Valsts kanceleijā un Centrālajā finanšu un līgumu aģentūrā, kur izstrādāts starpziņojums ar aicinājumu sniegt priekšlikumus Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzībai un efektīvākai rezultātu sasniegšanai. Attiecīgi visas iestādes, tostarp Labklājības ministrija, ir izstrādājušas trūkumu novēršanas plānus, kuros iekļauti iestāžu pašu noteiktie pasākumi un to ieviešanas grafiki, lai pilnveidotu savas iekšējās kontroles sistēmas Eiropas Komisijas noteiktajās būtiskajās jomās. Minētajā trūkumu plānā ietvertos pasākumu izpilde turpināsies 2023. gadā.
- Pārskata periodā Labklājības ministrijas Iekšējā audita departaments veicis auditu “Atveseļošanās un noturības mehānisma ietvaros 2021.–2026. gadā izveidotā iekšējās kontroles sistēma un projektu vadība”, kura ietvaros ir gūta pārlicība, ka Labklājības ministrijas un tās padotības iestāžu, kas iesaistītas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna īstenošanā kā finansējuma saņēmēji, iekšējā kontroles sistēma kopumā darbojas, tomēr ir konstatēti trūkumi atsevišķos darījumos vai procesos, bet to ietekme sistēmas darbību apdraud. Secināts, ka: 1) lai nodrošinātu Atveseļošanas un noturības mehānisma investīciju projektu noteikto mērķu sasniegšanu, iekšējā kontroles sistēmas efektīvu darbību, informācijas ticamību un iestāžu

¹⁶ Ministru kabineta 2014. gada 7. oktobra noteikumu Nr. 611 “Prasības Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fondu 2014.-2021. gada plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas izveidošanai” 9. punkts

īstenoto darbību atbilstību ārējiem un iekšējiem normatīvajiem aktiem labklājības resorā, ir izveidota iekšējās kontroles vide, kas sastāv no trīs iekšējā kontroles sistēmas pārraudzības līmeņiem (projektu līmenis, finansējuma saņēmēja līmenis un atbildīgās nozares ministrijas līmenis); 2) tiek īstenoti kontroles pasākumi, nošķirot iesaistīto darbinieku funkcijas un uzdevumus, īstenojot darba samaksu, organizējot iepirkumu procedūras un analizējot iespējamo sasaisti ar citiem iestāžu īstenotajiem projektiem, kas ļauj gūt pārliecību, ka nepastāv dubultā finansējuma riski; 3) interešu konflikta, korupcijas un krāpšanas risku novēršanai ir izveidota atbilstoša kontroles vides, taču ir konstatētas atsevišķas novirzes normatīvo aktu prasību izpildē. Pasākumu īstenošana konstatēto atkāpju novēršanai turpināsies 2023. gadā.

Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu Revīzijas departaments kā Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām (turpmāk – EAFVP) revīzijas iestāde pārskata gadā Labklājības ministrijā kā EAFVP vadošajā un sertifikācijas iestādē veica:

- Sistēmas auditu par EAFVP ietvaros izveidoto procesu (Risku vadība, Normatīvo aktu izstrāde un kontroles vide, Vadības un kontroles aktivitātes, Maksājumu pieteikuma un kontu slēguma sagatavošana, Informācijas sistēma, Sistēmas pārvaldība un Neatbilstību vadība) darbības efektivitātes novērtējumu EAFVP vadošajā iestādē, sertifikācijas iestādē un sadarbības iestādē par periodu no 2021. gada 1. aprīļa līdz 2022. gada 31. martam. Audita rezultātā iegūta pietiekama pārliecība, ka Vadības un kontroles sistēma EAFVP vadošajā, sertifikācijas un sadarbības iestādē pārbaudītajās jomās un attiecībā uz Gada kopsavilkuma un Pārvaldības deklarācijas procesu kopumā darbojas, izmaiņas un uzlabojumi, kas veikti pārbaudītajās jomās (procesos), atbilst Eiropas Savienības un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem;
- EAFVP darbību revīziju par grāmatvedības gadā no 2021. gada 1. jūlija līdz 2022. gada 30. jūnijam sertificētajiem izdevumiem. Revīzijas ietvaros tika gūta pietiekama pārliecība, ka grāmatvedības gadā sertificētie izdevumi kopumā ir attiecināmi finansēšanai no EAFVP saskaņā ar Eiropas Savienības un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem, izņemot konstatētos trūkumus bez finanšu ietekmes pamatojošajos dokumentos, iepirkuma, publicitātes un pamatojošo dokumentu uzglabāšanas jomā un neatbilstoši veiktos izdevumus, kas nepārsniedz noteikto būtiskuma sliekšni 2% apmērā no Eiropas Komisijai grāmatvedības gadā iesniegto maksājumu pieteikumu kopsummas un kas 2022. gadā atgūti pilnā apmērā;
- EAFVP pārskatu revīziju par EAFVP sertifikācijas iestādes sagatavoto kontu slēgumu par 8. grāmatvedības gadu no 2021. gada 1. jūlija līdz 2022. gada 30. jūnijam. Revīzijas rezultātā gūta pietiekama pārliecība, ka pārskatā sniegtā informācija ir pilnīga, pareiza un patiesa, tai skaitā pārskatā ir atbilstoši atspoguļota finansiālu trūkumu novēršana.

EAFVP revīzijas iestāde Gada kontroles ziņojumā Eiropas Komisijai par EAFVP ieviešanu sniedza atzinumu bez iebildēm un sistēmai pārliecības līmeni novērtēja kā vidēju.

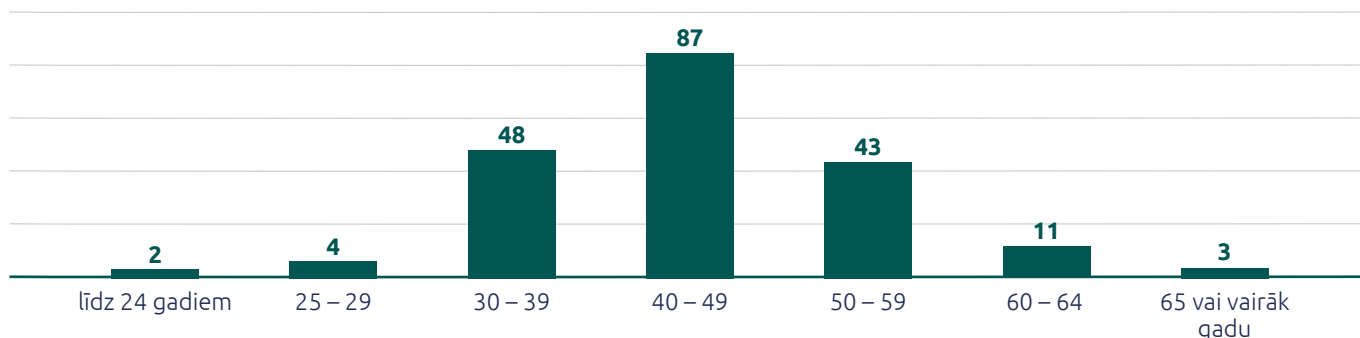
PERSONĀLS

2022. gada nogalē Labklājības ministrijā bija 244 amata vietas, kas veidoja 240,01 amata slodzes, tajā skaitā 196,8 faktiski aizņemtās amata slodzes.

Pārskata gadā faktiskais vidējais nodarbināto skaits ministrijā bija 197, no tiem tajā skaitā 145 ierēdņi (73%).

Personāla sastāvā saglabājas izteikts sieviešu pārsvars – 83% no nodarbināto kopskaita bija sievietes.

NODARBINĀTO SKAITS PĒC VECUMGRUPĀM

Visvairāk nodarbināto bija vecumgrupā 40 – 49 gadi (45%), un nodarbināto vidējais vecums – 45 gadi.

Nodarbināto sadalījumā pēc amatu grupām vērojams, ka 38% nodarbināto pārstāv amata grupu “politikas plānotāji”, 24% nodarbināto ir iesaistīti atbalsta funkciju izpildē, 23% nodarbināto ir vadītāju vai vadītāju vietnieku amatā, 14% – amatu grupā “politikas ieviesēji” un 1% nodarbināto ir fiziska un kvalificēta darba veicēji. 2022. gadā Labklājības ministrijas īstenotajos projektos strādāja 42 nodarbinātie jeb aptuveni 21% no ministrijas nodarbināto kopskaita.

Augstais atbalsta funkciju veicēju rādītājs ir skaidrojams ar to, ka šo nodarbināto galvenais uzdevums ir ne tikai nodrošināt Labklājības ministrijas darbību un sniegt atbalstu pamatfunkciju speciālistiem, bet arī nodrošināt daļēji centralizētos pakalpojumus Valsts darba inspekcijai, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai un Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijai, kā arī nodrošināt centralizētos saimnieciskos iepirkumus visām padotības iestādēm.

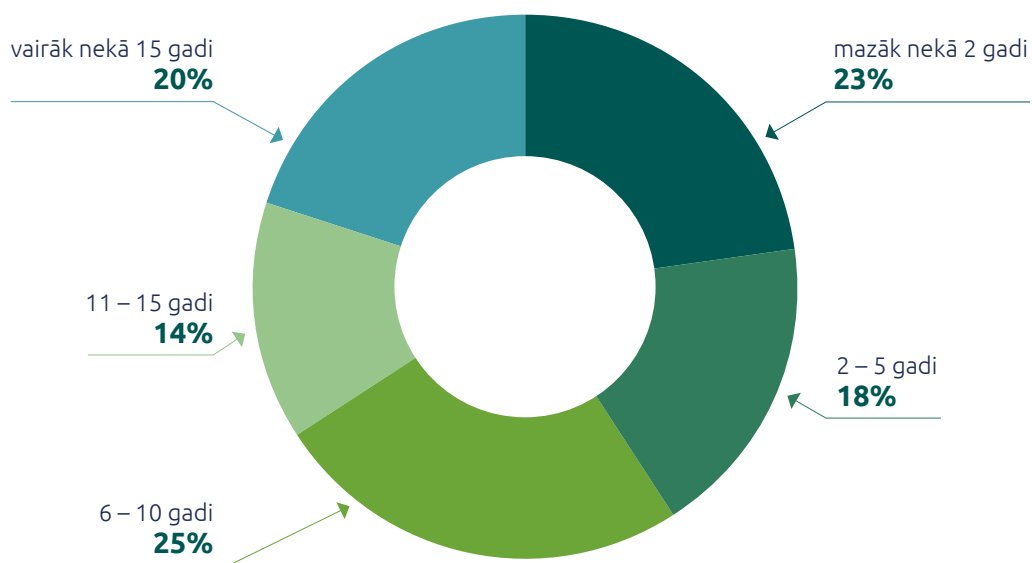
Labklājības ministrijā strādā augsti izglītots un pieredzējis personāls: **97% strādājošo ir ar augstāko izglītību un 59% nodarbināto darba stāžs ministrijā ir vairāk nekā 5 gadi. Vidējais nodarbināto darba stāžs ministrijā ir 9 gadi.**

2022. gadā personāla mainības līmenis sasniedza 17%, savukārt novēršamās personāla mainības līmenis bija 13%, kas vērtējams kā nedaudz paaugstināts.

Pārskata gadā no 42 organizētajiem pretendentu konkursiem uz vakantajiem amatiem 24 konkursi noslēdzās ar pozitīvu rezultātu.

2022. gadā personāla profesionālā pilnveide bija fokusēta uz tādām jomām kā informācijas un komunikācijas tehnoloģiju drošība, korupcijas novēršana, ārējo tiesību aktu projektu izstrāde un darbs tiesību aktu projektu (TAP) portālā, digitālās prasmes un analītika. Labklājības ministrijas nodarbinātajiem nodrošinātas arī apmācības par personas datu aizsardzības jautājumiem.

NODARBINĀTO DARBA STĀŽS MINISTRIJĀ

Kopš 2020. gada Labklājības ministrija turpina piedāvāt nodarbinātajiem iespēju izmantot supervīzijas pakalpojumu. Ministrijā atbalstītas elastīgas darba organizācijas formas – elastīgais darba laiks un attālinātais darbs, kas ļauj nodarbinātajiem efektīvāk savienot darba un personīgās dzīves vajadzības.

Lai attīstītu Labklājības ministrijas korporatīvo identitāti un kultūru, veikts darbs pie ministrijas vērtību – **Sadarbība, Profesionalitāte, Atbildība un Cilvēks** – iedzīvināšanas. Kā viens no instrumentiem vērtību iedzīvināšanai bija iespēja nosūtīt kolēģim virtuālo atzinību par kādu no ministrijas vērtībām. Labklājības nozarē strādājošo apbalvošanas pasākumā sumināti visvairāk atzinības saņēmušie kolēģi – ministrijas vērtību vēstneši.

KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANAS UN IZGLĪTOŠANAS PASĀKUMI

Laikā, kad informācija pieejamība un tās aprites temps pieaug, valsts pārvaldē arvien svarīgāka ir efektīva komunikācija ar sabiedrību. Šāda komunikācija pievērš uzmanību ne tikai informācijas nodošanas procesam, bet arī pilnvērtīgai informācijas uztveršanai un tās apstrādāšanai, proti, izpratnei katra indivīda līmenī. Efektīvas komunikācijas mērķis ir pasniegt ziņu tā, lai tā būtu ne tikai saprotama, bet arī saņēmējs to spēj atcerēties, analizēt un izmantot.

Vienota visu pieejamo komunikācijas kanālu un rīku izmantošana, kombinējot tos tā, lai maksimāli operatīvi un efektīvi sasniegtu mērķauditoriju, ir bijusi un būs Labklājības ministrijas komunikācijas ar sabiedrību stūrakmens.

Labklājības ministrijas komunikācijas aktivitātes ikdienā ir saistītas ar regulāru sabiedrības informēšanu par jaunumiem nozarē. Taču līdztekus ikdienas darbiem komunikācijas aktivitātes balstījās uz ministrijas izvirzītajām darba prioritātēm 2022. gadam – ģimeniskas un drošas vides nodrošināšana bez vecāku gādības palikušajiem bērniem, cilvēku ar invaliditāti dzīves kvalitātes uzlabošana, viņu iesaiste darba tirgū un kopumā sabiedrībā, kā arī sociālo pakalpojumu saņemšanas iespēju paplašināšana un minimālo ienākumu sliekšņu palielināšana.

Pārskata gadā īpašs uzsvars komunikācijā bija arī par sniegto atbalstu Ukrainas civiliedzīvotājiem, kā arī atbalstu Latvijas iedzīvotājiem energoresursu cenu pieauguma daļējai kompensēšanai. Komunikācijas uzdevums bija skaidrot minētās tēmas saprotami, savlaicīgi un tā, lai sasniegtu noteikto mērķauditoriju.

2022. gadā plašsaziņas līdzekļu pārstāvju interese par labklājības nozari ir bijusi liela. Kopumā par Labklājības ministrijas aktualitātēm sagatavotas vairāk nekā 150 preses relīzes, sniegtas vairāk nekā 350 atbildes un skaidrojumi uz žurnālistu jautājumiem, noorganizētas ap 160 intervijas ar ministrijas speciālistiem, kā arī notikušas četras preses konferences – par plānoto atbalstu ārpusģimenes aprūpei, par atbalsta pasākumiem energoresursu cenu pieauguma daļējai kompensēšanai, par ģimeniskai videi pietuvinātu aprūpes pakalpojumu sniegšanas vietu senioriem, par skolēnu vasaras nodarbinātību un atbalstu Ukrainas civiliedzīvotājiem.

Aizvien plašāks informācijas klāsts par labklājības nozari sabiedrībai tiek nodrošināts Labklājības ministrijas tīmekļvietnē, kurā ik gadu nodrošinātas arī dažādas papildu iespējas – pieejama balss sintēze un plašāka informācija vieglajā valodā, kas tīmekļvietni padara pieejamāku cilvēkiem ar invaliditāti. Īpaši pieaug komunikācijas nozīme sociālajos tīklos, ievietojot vizuālos un video materiālus – Twitter, Facebook, Instagram un Youtube, palielinās arī sekotāju skaits. Gada beigās sociālajos tīklos bija šāds sekotāju skaits: Facebook – jau ap 16 300 (pieaudzis par vairāk nekā 3100); Twitter – ap 9000 (pieaudzis par 1000); Instagram – ap 1670 (pieaudzis par 300). Visvairāk izmantotais sociālais tīkls, kā redzams, bija Facebook – te arī nodrošināta sarakste ar iedzīvotājiem, atbildot uz viņu jautājumiem un komentāriem.

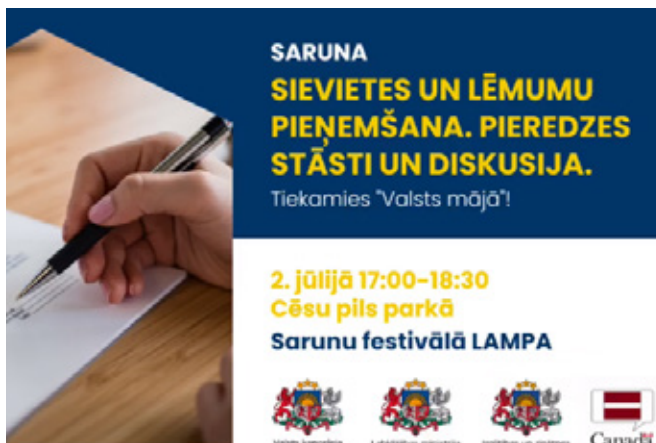
Pārskata gada maijā Labklājības ministrija, turpinot ikgadējo tradīciju, rīkoja erudīcijas spēli “Lielā Eiroviktorīna” 10. un 11. klašu skolēniem. Viktorīnas mērķis bija interesantā un aizraujošā veidā pārbaudīt skolēnu zināšanas un padziļināt izpratni par Eiropas Savienību, labklājības nozari Latvijā, kā arī atbalsta pasākumiem labklājības un vienlīdzības veicināšanai. Vienlaikus spēle palīdzēja skolotājiem dažādot mācību vielu un procesu. Erudīcijas spēli bija iespējams spēlēt tiešsaistē, integrējot kādā no mācību stundām. Tādējādi skolotājiem bija iespēja apvienot izklaidi ar skolēnu izglītošanu, pārrunājot ar jauniešiem spēles jautājumus un pareizās atbildes, papildinot viņu zināšanas par Eiropas Savienību, labklājības nozari Latvijā, jauniešu atbalsta programmām un citiem jautājumiem. Kopumā viktorīnā piedalījās 62 klases no 45 Latvijas skolām. Par šo pasākumu bija plaša komunikācija sociālajos tīklos un tiešā komunikācija ar skolām.

Lai veicinātu cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem integrēšanos sabiedrībā un mazinātu sabiedrībā valdošos aizspriedumus, Labklājības ministrija jau otro gadu organizēja Meža dienu pasākumu – meža stādīšanas talku. Tajā piedalījās Ilūkstes novada grupu dzīvokļu iemītnieki un darbinieki, specializētajās darbnīcās strādājošie cilvēki ar īpašām vajadzībām, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas klienti un dienas aprūpes centra pārstāvji, kā arī Augšdaugavas novada pašvaldības vadība, sociālā dienesta darbinieki un Ilūkstes pilsētas administrācijas darbinieki.

Cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem ir viena no diskriminācijas riskiem visvairāk pakļautajām iedzīvotāju grupām, par kuru daļa sabiedrības joprojām izvēlas nerunāt. Šī problēma ir aktuāla ne tikai tiem, kuru tuvinieku lokā ir cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem vai kuri ikdienā strādā ar šo sabiedrības grupu, tas skar mūs visus, jo šie cilvēki var būt mūsu kaimiņi, kolēģi vai blakussēdētāji sabiedriskajā transportā.

2022. gads Eiropas Savienībā bija Eiropas Jaunatnes gads, kad tika akcentēta jauniešu loma iekļaujošākas sabiedrības veidošanā. Līdz ar to Labklājības ministrijas rīkotajā [diskusijā “Sabiedrība jauniešu acīm”](#) Cēsīs notika saruna par jauniešu viedokli un izpratni par iekļaujošu sabiedrību. Par atslēgas vārdiem diskusijā izvēlēti atvērtība, izpratne, pieņemšana un uzticēšanās, kas ir katras iekļaujošas un attīstītas sabiedrības stūrakmeņi. Diskusijas pamatā bija pirms tās rīkotais [sociālais eksperiments](#), kad jaunieši devās ekskursijā pa Cēsīm neredzīgās ērgelnieces vadībā, veidojot izpratni par to, kā pilsētvidē jūtas cilvēks ar redzes problēmām. Pasākuma mērķis bija veicināt izpratni par cilvēku ar īpašām vajadzībām iekļaušanu sabiedrībā, par to, kas paveicams, lai mazinātu stereotipus un varētu atvērtas un emocionāli inteligēntas sabiedrības veidošanos, kā arī uzsvērt sociālā darba lielo nozīmi, lai nodrošinātu cieņpilnu dzīvi cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

Pārskatā gadā piedalījāties sarunu festivālā “Lampa” Valsts pārvaldes teltī ar diskusiju par dzimumu līdztiesības veicināšanu lēmumu pieņemšanā. Tajā pārstāvji no finanšu, politikas un izglītības jomām dalījās savā pieredzē un ieteikumos, lai līdztiesība lēmumu pieņemšanā un ikdienā būtu norma, nevis izņēmums. [Diskusijā “Sievietes un lēmumu pieņemšana. Pieredzes stāsti un diskusijas”](#) īpaša uzmanība tika pievērsta ar dzimumu saistītiem stereotipiem, kas bieži vien liek šķēršļus līdztiesīgai sieviešu iesaistei lēmumu pieņemšanas procesos dažādās jomās.

Sarunā tika iesaistīti arī skatītāji, lai noskaidrotu, kas ir sabiedrībā izplatītākie ar dzimumu saistītie stereotipi, kā arī, lai kopīgiem spēkiem rastu risinājumus līdztiesības veicināšanai lēmumu pieņemšanas jomā. Diskusiju varēja vērot ne tikai klātienē, bet arī tiešraidē sarunu festivāla “Lampa” tīmekļvietnē.

Lai uzsvērtu garīgās veselības nozīmi, oktobrī tiek atzīmēta Starptautiskā garīgas veselības diena. Līdz ar to Labklājības ministrija sadarbībā ar Norvēģijas vēstniecību Latvijā [aicināja ikvienu interesentu apmeklēt tematiskos kino vakarus](#) piecās Latvijas pilsētās – Siguldā, Madonā, Ventspilī, Rēzeknē un Jēkabpilī, lai kopīgi noskatītos “Oskaram” nominēto norvēģu filmu “Ellings”. Tās pamatā ir aizkustinošs un aizraujošs stāsts par vīrieti ar garīga rakstura traucējumiem, kurš, zaudējot vienīgo tuvinieku – māti, ar Oslo sociālā dienesta palīdzību kļūst patstāvīgs un pamazām iekļaujas sabiedrībā.

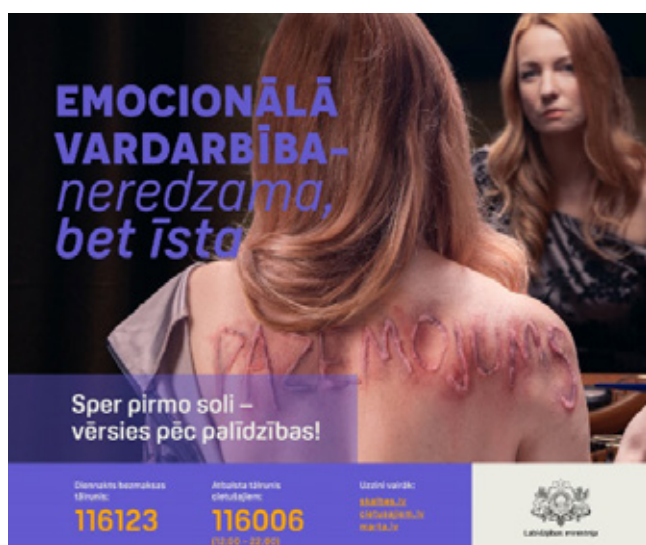

Lai labāk izprastu filmu un cilvēkus ar garīga rakstura traucējumiem, pasākuma apmeklētājiem tika piedāvāta diskusija ar kino ekspertu un vīrieti ar garīga rakstura traucējumiem, kurš, pateicoties sociālajiem pakalpojumiem un līdzcilvēkiem, līdzīgi kā filmas galvenais varonis, ir veiksmīgi integrijušies sabiedrībā kādā no Latvijas pilsētām.

Lai aicinātu jauniešus aizdomāties par to, kas veido iekļaujošu sabiedrību, un mudinātu saskatīt un izprast līdzās esošo cilvēku dažādību – viņu vērtību, tiesības uz laimi, cieņu un līdzvērtīgu dzīvi, Labklājības ministrija [organizēja radošo darbu konkursu skolēniem “Vienlīdzība”](#). Konkurss radošā veidā mudināja no cilvēciska un iekļaujoša skatupunkta palūkoties uz līdzcilvēkiem, kas dzīvo mums līdzās – cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kā arī bērniem, kuri palikuši bez vecāku aprūpes un dzīvo vai ir dzīvojuši institucionālajā ārpusģimenes aprūpē.

Dalībniekiem tika dota radošā brīvība, ļaujot tēmu interpretēt pēc saviem ieskatiem – zīmēt, fotografēt, rakstīt, filmēt un dažādi citādi radoši izpausties, lai savos darbos parādītu, kā viņi redz tādas svarīgas vērtības, kā vienlīdzība, cilvēcība, iekļaušana un cieņa. Radošajā konkursā tika iesniegti [369 oriģināli darbi](#).

2022. gada oktobrī [ar starptautisko tiešsaistes konferenci “Sadarbība kā veiksmes atslēga”](#) noslēdzās jau ceturgtā Labklājības ministrijas rīkotā [Sociālās uzņēmējdarbības nedēļa](#). Konferencē piedalījās gan sociālie uzņēmēji, gan nozares eksperti un politikas veidotāji – nonākot pie secinājuma, ka sadarbība starp iesaistītajām pusēm būtiski palielina radīto ietekmi uz sabiedrību. Vienlaikus tas ļauj motivēt uzņēmējus turpināt būt sociālo pārmaiņu dzinējspēkiem un piedāvāt inovatīvus risinājumus, kas pozitīvi ietekmē pārmaiņas sabiedrībā un sniedz pozitīvu ietekmi. Tāpat sociālās uzņēmējdarbības nedēļas ietvaros tika atvērta sociālo uzņēmumu digitālais katalogs.

Pārskata gada beigās Labklājības ministrija rīkoja informatīvo kampaņu [“Emocionālā vardarbība – neredzama, bet īsta”](#) ar mērķi pievērst sabiedrības uzmanību emocionālās vardarbības postošajai ietekmei uz dzīves kvalitāti – kā emocionālo, tā fizisko veselību. Būtiski ir veicināt kopējo izpratni par emocionālo vardarbību ģimenē un aicināt vērsties pēc palīdzības. Kampaņas laikā dažādos veidos tika īpaši aktualizēta emocionālās vardarbības problēma ģimenē, tās izpausmes un sekas, vienlaikus informējot par pieejamo valsts atbalstu tiem, kuri cieš vai ir cietuši no emocionālās vardarbības ģimenē, kā arī par pieejamo atbalstu vardarbības veicējiem, lai mainītu šādu uzvedību. Kampaņas centrālais aicinājums – sper pirmo soli un vērsies pēc palīdzības!

SADARBĪBA AR NEVALSTISKO SEKTORU

Pilsoniskās sabiedrības organizāciju un neformālo grupu kopumu, kas pastāv līdzās valsts un biznesa sektoriem, mēdz saukt par trešo jeb nevalstisko sektoru. Daži pētnieki apgalvo, ka Eiropas Savienības ietvaros nevalstiskās organizācijas tiek uzskatītas par otrām efektīvākajām (pēc uzņēmēju asociācijām) to spiediena, lobēšanas un ietekmes uz pilsoņiem ziņā, tāpēc sadarbība ar nevalstisko sektoru ir ļoti būtiska un svarīga.

2022. gadā Labklājības ministrija turpināja aktīvu sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām, īstenojot kopīgus projektus, izstrādājot normatīvos aktus un darbojoties dažādās darba grupās, tādējādi sekmējot abu pušu informētību, kā arī nevalstiskā sektora līdzdalību lēmuma pieņemšanas procesos.

Regulāri organizētas savstarpējas sanāksmes, kurās apzināti dažādi aktuāli jautājumi cilvēku ar invaliditāti, dzimumu līdztiesības, sociālās iekļaušanas, sociālā darba un bērnu tiesību aizsardzības jomā, tādējādi veicinot izpratnes veidošanos un savstarpēju informācijas apmaiņu un vienlai-

kus stiprinot Labklājības ministrijas un nevalstisko organizāciju sadarbību. Kā aktīvākie sadarbības partneri minamas vairākas organizācijas, tostarp Centrs "Marta", Latvijas cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija "Sustento", biedrība "Latvijas kustība par neatkarīgu dzīvi", Invalīdu un viņu draugu apvienība "Apeirons", Latvijas Nedzirdīgo savienība, Latvijas Neredzīgo biedrība, Latvijas Pensionāru savienība, Rīgas aktīvo senioru alianse, Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls, Latvijas sociālo darbinieku biedrība, Latvijas Pašvaldību sociālo dienestu vadītāju apvienība, Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācija, Krīžu un konsultāciju centrs "Skalbes", Ārpusģimenes aprūpes atbalsta centri u.c.

Labklājības ministrijai nozīmīga sadarbība izveidojusies arī abiem sociālajiem partneriem – Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība un Latvijas Darba devēju konfederācija, ar kuriem kopīgi tiek strādāts pie dažādiem ar valsts sociālās drošības sistēmas pilnveidošanas, nodarbinātības, darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jautājumiem. Viena no 2022. gada aktuālajām diskutējamajām tēmām, piemēram, bija minimālās mēneša darba algas paaugstināšana sākot ar 2023. gadu. 2022. gadā noslēdzās arī trīs partneru – Labklājības ministrija, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība un Latvijas Darba devēju konfederācija – sadarbībā īstenotais Eiropas Komisijas līdzfinansētais projekts "[Līdzsvars visiem \(B4A\)](#)", kura galvenais mērķis bija veidot dažādus pasākumus, lai mazinātu stereotipus par noteiktu lomu sadalījumu starp sievietēm un vīriešiem darba un privātās dzīves saskaņošanā un radītu priekšnosacījumus vienlīdzīgākai aprūpes un māsaimniecības pienākumu sadalei. Sadarbība ar sociālajiem partneriem trīspusējā sociālā dialoga ietvaros norisinās divos līmeņos – gan Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes divās apakšpadomēs, kuru darbību nodrošina Labklājības ministrija, gan Nacionālā trīspusējās sadarbības padomē, kurā labklājības ministrs ir arī valdības puses vadītāja vietnieks.

Svarīga Labklājības ministrijas sadarbības partnere ir Latvijas Pašvaldību savienība. Sadarbība noris ikdienā, diskutējot un apspriežot likumprojektus un Ministru kabineta noteikumu projektus vai dažādus pašvaldību intereses skarošus jautājumus, savukārt reizi gadā notiek ikgadējās sarunas par pusēm aktuālajiem jautājumiem. 2022. gadā ikgadējās sarunas norisinājās 26. maijā, cita starpā pārrunājot valsts līdzfinansējuma iespējas mājokļa pabalsta un garantētā minimālā ienākuma pabalsta nodrošināšanai minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanas kontekstā. Pārskata gadā Labklājības ministrija sniegusi arī metodisko atbalstu pašvaldību sociālajiem dienestiem un bāriņtiesām par aktuālajiem jautājumiem atbalsta nodrošināšanā Ukrainas civiliedzīvotājiem, sagatavoti metodiskie materiāli, kā arī norisinājās iknedēļas sanāksmes ar pašvaldību sociālo dienestu darbiniekiem. Kopīgi ar Latvijas Pašvaldību savienību virzīti arī priekšlikumi māsaimniecību atbalstam energoresursu cenu kāpuma negatīvās ietekmes mazināšanai.

Pārskata gada noslēgumā nevalstiskās organizācijas, tostarp iepriekš minētās, aicinājām līdzdarboties arī Valdības rīcības plāna izstrādē, sniedzot savus priekšlikumus Deklarācijā par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību doto uzdevumu izpildei. Saņemtie priekšlikumi iespēju robežās tika iestrādāti Labklājības ministrijas virzītajā pasākumu piedāvājumā, jo īpaši par bērnu tiesību aizsardzības un vardarbības mazināšanas aspektiem.

Labklājības ministrija pārskata gadā bija noslēgusi vairākus desmitus deleģējuma un līdzdalības līgumus ārpusģimenes aprūpes, sociālo pakalpojumu un darba aizsardzības jomā, kā arī publisko iepirkumu līgumus ar nevalstiskajām organizācijām.

KOMITEJAS UN KONSULTATĪVĀS PADOMES

Lai nodrošinātu plašu un dažādu sabiedrības grupu interešu pārstāvniecību ar nozares attīstību saistītu lēmumu pieņemšanā, kā arī sekmētu atklātu, savlaicīgu un atbildīgu nozares attīstības plānošanas procesu, nevalstiskās organizācijas ir pārstāvētas visās Labklājības ministrijā darbojošās komitejās, komisijās un padomēs:

- [Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komiteja](#)
- [Dzimumu līdztiesības komiteja](#)
- [Invaliditātes lietu nacionālā padome](#)
- [Darba lietu trīspusējās sadarbības apakšpadome \(DLTSA\)](#)
- [Sociālās drošības apakšpadome \(SDA\)](#)
- [Sociālā darba speciālistu sadarbības padome](#)
- [Demogrāfisko lietu padome](#)
- [Apmācību komisija apmācību jomu, izglītības programmu, profesiju, sociālo un profesionālo pamatprasmju noteikšanai](#)
- [Sociālo pakalpojumu attīstības padome](#)
- [Senioru lietu padome](#)
- [Bērnu lietu sadarbības padome](#)
- [Sociālo uzņēmumu komisija](#)

Lai paaugstinātu nevalstisko organizāciju līdzdalību rīcībpolitikas izstrādē un īstenošanā, aktīvu un kvalitatīvu nevalstisko organizāciju līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā un publisko pakalpojumu sniegšanā, kā arī apzinoties nepieciešamību veicināt informācijas apmaiņu starp valsts pārvaldes institūcijām un nevalstiskajām organizācijām, pārskata gadā bija noslēgti sadarbības līgumi ar 111 organizācijām.

Labklājības ministrija kā pastāvīgā locekle ar balsstiesībām darbojas Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomē, kas ir konsultatīva institūcija.

Plašāku informāciju par aktivitātēm sabiedrības līdzdalības nodrošināšanā skatīt Labklājības ministrijas [tīmekļvietnē](#).

NOZĪMĪGĀKIE PLĀNOTIE PASĀKUMI 2023. GADĀ

Minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveide

- Lai veicinātu ienākumu nevienlīdzības mazināšanos, plānots virzīt izmaiņas normatīvajos aktos, no 2023. gada 1. jūlija paredzot minimālo ienākumu sliekšņu apmēru pārskatīšanu katru gadu, nevis kā noteikts līdzšinēji – ne retāk kā reizi trijos gados. Vienlaikus plānots noteikt jaunus minimālo ienākumu sliekšņu apmērus, kas attiektos uz valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmējiem, minimālo vecuma, invaliditātes un apgādnieka zaudējuma pensiju saņēmējiem un sociālās palīdzības pašvaldībā saņēmējiem. Minētais plānots, īstenojot Atveseļošanas un noturības mehānisma plānā iekļauto minimālo ienākumu sliekšņu reformu, kā arī lai pilnībā ieviestu Satversmes tiesas spriedumus, kuros uzsvērts valsts pienākums regulāri vērtēt sniegtās sociālās palīdzības apmēra pietiekamību un atbilstību sociālajai realitātei, lai iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem nodrošinātu nepieciešamo palīdzību.

Minimālā mēneša darba alga

- Turpināsies darbs pie minimālās mēneša darba algas apmēra noteikšanas, gan, pamatojoties uz 2022. gadā veiktajiem grozījumiem Darba likumā, sagatavojot attiecīgus grozījumus Ministru kabineta noteikumos 2024. gadam, gan, pamatojoties uz Eiropas Savienības direktīvā par adekvātām minimālajām algām Eiropas Savienībā noteiktajiem principiem, izstrādājot jaunu minimālās mēneša darba algas noteikšanas un pārskatīšanas kārtību (termiņš 2024. gada 15. novembris).

Minimālais sociālo pakalpojumu grozs

- Sociālo pakalpojumu pārklājuma vienmērīgas attīstības veicināšanai un sociālo pakalpojumu vienādas pieejamības nodrošināšanai valsts iedzīvotājiem neatkarīgi no dzīvesvietas pašvaldības jau 2022. gadā ierosināti grozījumi Sociālo pakalpojumu un palīdzības likumā, nosakot pašvaldībās obligāti nodrošināmos sociālos pakalpojumus (minimālais sociālo pakalpojumu grozs). 2023. gadā plānotas diskusijas par Labklājības ministrijas ierosinājumu minimālo sociālo pakalpojumu groza tvērumā iekļaut arī pakalpojumus jauniešiem, kuriem konstatētas uzvedības un atkarību problēmas.

Atbalsta pilnveide personām ar invaliditāti

- Lai atbalsta sniegšana personām ar invaliditāti būtu mērķēta uz personu ar funkcionēšanas ierobežojumiem vajadzībām, turpināsies iesāktais darbs, pilnveidojot un ieviešot tādus invaliditātes noteikšanas kritērijus, kas novērtē personas funkcionēšanas ierobežojumus, nevis slimības diagnozi, kā arī veidojot tādus atbalsta pasākumus invaliditātes seku mazināšanai, kas vērsti uz personas vajadzībām, nevis piederību statusam.

Jauns atbalsta pakalpojums cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem

- Labklājības ministrija strādās pie normatīvā regulējuma, lai Latvijā ieviestu jaunu pakalpojumu – Atbalsta personas lēmumu pieņemšanā (turpmāk – APLP), cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem. APLP pakalpojuma ieviešanas rezultātā paredzams, ka samazināsies vajadzība pēc rīcībspējas ierobežošanas un aizgādņa iecelšanas, jo personas ar garīga rakstura traucējumiem spēs dzīvot sabiedrībā un pašas pieņemt lēmumus par savu dzīvi. Šāda pieeja atbilst cilvēktiesību principiem, kas nostiprināti ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām.

Valsts bērnu tiesību aizsardzības sistēmas pilnveidošana

- Līdztekus 2021. gadā sāktajai bāriņtiesu reformai 2023. gadā Labklājības ministrija uzsāks dis-

kusijas par Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas lomas un funkciju pārskatīšanu, plānojot uzsvaru maiņu – daudz lielāku ieguldījumu veltot dažādu atbalsta pasākumu attīstīšanai, ne kontrolei. Vienlaikus tiks domāts par bērnu tiesību aizsardzības sistēmas monitoringa stiprināšanu, tostarp institūciju lomām un atbildībām, informācijas apmaiņas algoritmu pilnveidi, profiliem bērnu tiesību aizsardzībā, sadarbības veicināšanu, starpinstitucionalitātes stiprināšanu gan valsts, gan pašvaldību līmenī.

Jaunas audžuģimeņu specializācijas izveide

- Lai īstenotu 2022. gadā valdībā apstiprinātos priekšlikumus specializēto audžuģimeņu un ārpusģimenes aprūpes atbalsta centru darbības uzlabošanai, tostarp, lai līdz 2024. gadam ieviestu jaunu audžuģimeņu specializāciju – audžuģimene bērniem ar uzvedības traucējumiem vai atkarības problēmām, plānota mācību programmas un atbalsta speciālistu un pakalpojumu kopuma izstrāde šai audžuģimeņu formai. Tāpat sagatavojamas obligāto mācību aizbildņiem īstenošanas iespējas, kuras no valsts budžeta līdzekļiem nodrošinātu ārpusģimenes aprūpes atbalsta centri.

Pasākumi vardarbības mazināšanai

- 2022. gada 8. martā Eiropas Komisija publicēja priekšlikumu direktīvai par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu, kur cita starpā paredzēts arī pienākums vākt datus par vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē, lai reizi piecos gados tos izmantotu Eiropas Savienības mēroga apsekojumā. Ņemot to vērā, Labklājības ministrija 2023. gadā plānojsi uzsākt darbu pie pierādījumos un vienotā metodoloģijā balstītas vardarbības monitoringa sistēmas Latvijā izveides. Tāpat paredzēts arī virzīt papildu finansējuma pieprasījumu, lai nodrošinātu pakalpojumus vardarbībā cietušajiem, kā arī turpināt sekmīgi uzsāktā Bērnu mājas (Barnahus) pakalpojuma ieviešanu.

Pensiju sistēmas attīstība

- Lai nodrošinātu darba mūžā veikto individuālo valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu lomu vecuma pensiju adekvātumā un pensijas sistēmas ilgtspēju, Labklājības ministrija turpinās pārskata periodā uzsāktās diskusijas par pensiju sistēmas attīstības virzieniem vidējam termiņam.

Eiropas Savienības finansējums

- 2023. gadā intensīvs darbs paredzēts pie 2021.–2027. gada plānošanas perioda Eiropas Savienības fondu un Atveseļošanās un noturības mehānisma tiesiskā regulējuma izstrādes labklājības jomas projektu īstenošanai, kā arī attiecīgo projekta pieteikumu sagatavošanas.

Atalgojums sociālajā jomā strādājošajiem

- Konkurētspējīga atalgojuma nodrošināšanai labklājības nozares institūcijās strādājošiem, tajā skaitā ārstniecības personām, budžetā paredzēts virzīt papildu finansējuma pieprasījumu. Plānots, ka pēc budžeta spēkā stāšanās mēnešalga nebūs mazāka kā 2023. gada ieteicamais skalas minimums. 2022. gadā, piemēram, aprūpētāji saņēma 620 eiro par pilnas slodzes darbu, kas nav motivējošs atalgojums.

Energoresursu cenu kāpuma ietekmes mazināšana

- 2023. gadā turpināsies atbalsta pasākumi, lai mazinātu straujā energoresursu cenu kāpuma un arvien pieaugošā cenu kāpuma pārtikai, precēm un pakalpojumiem radīto negatīvo ietekmi uz iedzīvotāju ienākumu līmeni, kā arī labklājības nozares sociālo pakalpojumu kvalitātes un pārklājuma nodrošinājumu, lai nesamazinātu pakalpojumu apjomu un pakalpojumu saņēmēju skaitu.

“VALSTS BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS (PAMATBUDŽETS)”

eiro

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	2021. gadā (faktiskā izpilde)	2022. gadā	
			apstiprināts likumā (kopā ar FM rīkojumiem)	faktiskā izpilde*
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1 189 349 301	1 165 110 739	1 153 310 436
1.1.	dotācijas	1 180 992 425	1 155 464 562	1 143 959 504
1.2.	ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi	7 803 442	8 662 036	8 704 644
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība iestādes ieņēmumos	282 397	165 083	114 686
1.4.	transferti	271 037	819 058	531 600
2.	Izdevumi (kopā)	1 189 349 352	1 165 314 795	1 153 193 886
2.1.	uzturēšanas izdevumi	1 179 342 887	1 151 544 258	1 140 522 985
2.1.1.	kārtējie izdevumi	85 262 016	95 065 963	92 900 674
2.1.2.	subsīdijas, dotācijas, sociālie maksājumi un kompensācijas	745 854 483	705 394 053	698 438 854
2.1.3.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	336 278	244 220	184 205
2.1.4.	transferti viena budžeta veida ietvaros un uzturēšanas izdevumu transferti starp budžeta veidiem	347 890 110	350 840 022	348 999 252
2.2.	kapitālie izdevumi	10 006 465	13 770 537	12 670 901
3.	Finansiālā bilance	-52	-204 056	116 549
3.1.	naudas līdzekļi	52	204 056	-116 549
3.2.	maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	-173 469	164 913	-164 912
3.3.	ārvalstu finanšu palīdzības naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	-21 435	39 143	-39 143

* Atbilstoši Valsts kases pārskatam par 2022. gada valsts pamatbudžeta izpildi

“VALSTS BUDŽETA FINANSĒJUMS UN IZLIETOJUMS (VALSTS SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLAIS BUDŽETS)”

eiro

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	2021. gadā (faktiskā izpilde)	2022. gadā	
			apstiprināts likumā (kopā ar FM rīkojumiem)	faktiskā izpilde*
04.00.00 Sociālā apdrošināšana				
1.	Ieņēmumi (kopā konsolidēti)	3 410 111 666	3 486 652 582	3 933 156 719
2.	Izdevumi (kopā konsolidēti)	3 209 587 181	3 614 488 525	3 589 630 480
04.01.00 Valsts pensiju speciālais budžets				
1.	Ieņēmumi (kopā konsolidēti)	2 260 281 046	2 288 473 620	2 605 101 467
2.	Izdevumi (kopā konsolidēti)	2 291 249 395	2 565 766 304	2 560 008 453
04.02.00 Nodarbinātības speciālais budžets				
1.	Ieņēmumi (kopā konsolidēti)	224 542 964	130 496 978	146 630 352
2.	Izdevumi (kopā konsolidēti)	128 892 682	155 255 658	151 295 511
04.03.00 Darba negadījumu speciālais budžets				
1.	Ieņēmumi (kopā konsolidēti)	73 094 066	79 114 559	88 276 411
2.	Izdevumi (kopā konsolidēti)	64 396 729	76 655 231	75 762 080
04.04.00 Invaliditātes, maternitātes un slimības speciālais budžets				
1.	Ieņēmumi (kopā konsolidēti)	848 520 108	984 146 801	1 089 071 070
2.	Izdevumi (kopā konsolidēti)	701 833 791	792 440 719	778 546 703
04.05.00 Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras speciālais budžets				
1.	Ieņēmumi (kopā konsolidēti)	3 673 482	4 420 624	4 077 419
2.	Izdevumi (kopā konsolidēti)	23 214 584	24 370 613	24 017 734

* Atbilstoši Valsts kases pārskatam par 2022. gada valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta izpildi

“PĀRSKATA GADA BUDŽETA PROGRAMMU (APAKŠPROGRAMMU) IZPILDE”

Budžeta programmas un apakšprogrammas	2022. gada finansējums	
	Faktiskā izpilde (tūkst. eiro)	Izpilde pret plānoto (%)
Valsts sociālās apdrošināšanas speciālais budžets		
ieņēmumi	3 933 156,7	112,8
izdevumi	3 589 630,5	99,3
04.00.00 Sociālā apdrošināšana		
04.01.00 Valsts pensiju speciālais budžets		
ieņēmumi	2 803 332,7	112,5
izdevumi	2 573 969,5	99,8
04.02.00 Nodarbinātības speciālais budžets		
ieņēmumi	153 179,3	111,8
izdevumi	178 560,6	95,1
04.03.00 Darba negadījumu speciālais budžets		
ieņēmumi	88 276,4	111,6
izdevumi	82 057,7	98,0
04.04.00 Invaliditātes, maternitātes un slimības speciālais budžets		
ieņēmumi	1 091 350,6	110,6
izdevumi	957 898,7	98,6
04.05.00 Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras speciālais budžets – izdevumi		
ieņēmumi	23 891,5	98,6
izdevumi	24 017,7	98,6
Valsts pamatbudžets		
	1 153 193,9	99,0
04.00.00 Valsts atbalsts sociālajai apdrošināšanai		
04.00.00 Valsts atbalsts sociālajai apdrošināšanai	87 800,8	99,9
05.00.00 Valsts sociālie pakalpojumi		
05.01.00 Sociālās rehabilitācijas valsts programmas	68 212,6	99,3
05.03.00 Aprūpe valsts sociālās aprūpes institūcijās	62 867,4	99,8

Budžeta programmas un apakšprogrammas	2022. gada finansējums	
	Faktiskā izpilde (tūkst. eiro)	Izpilde pret plānoto (%)
05.37.00 Sociālās integrācijas valsts aģentūras administrēšana un profesionālās un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšana	6 577,7	99,4
05.62.00 Invaliditātes ekspertīžu nodrošināšana	3 416,0	96,1
05.63.00 Dotācija biedrībām, nodibinājumiem un reliģiskām organizācijām	376,7	98,6
07.00.00 Darba tirgus attīstība		
07.01.00 Nodarbinātības valsts aģentūras darbības nodrošināšana	7 242,3	99,9
20.00.00 Valsts sociālie pabalsti un izdienas pensijas		
20.01.00 Valsts sociālie pabalsti	400 414,0	99,9
20.02.00 Izdienas pensijas	73 787,1	99,9
20.03.00 Piemaksas pie vecuma un invaliditātes pensijām	152 161,5	100,0
21.00.00 Darba apstākļu uzlabošana		
21.01.00 Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība	3 795,1	99,3
22.00.00 Bērnu tiesību aizsardzības nodrošināšana		
22.01.00 Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija un bērnu uzticības tālrunis	1 186,8	88,3
22.02.00 Valsts programma bērnu un ģimenes stāvokļa uzlabošanai	802,6	92,6
22.03.00 Valsts atbalsts ārpusģimenes aprūpei	3 147,8	96,9
60.00.00 Eiropas transporta, telekomunikāciju un enerģijas infrastruktūras tīklu un Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (CEF) līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošana		
60.06.00 Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (CEF) līdzfinansēto projektu īstenošana (2014 – 2020)	43,3	99,3
60.21.00 Atmaksas valsts pamatbudžetā par Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (CEF) finansējumu (2014 – 2020)	24,7	98,7
62.00.00 Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana		
62.07.00 Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) īstenotie projekti labklājības nozarē (2014 – 2020)	3 463,7	87,3
62.20.00 Tehniskā palīdzība Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) apgūšanai (2014 – 2020)	663,7	92,1
63.00.00 Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana		
63.07.00 Eiropas Sociālā fonda (ESF) īstenotie projekti labklājības nozarē (2014 – 2020)	29 699,4	94,3
63.08.00 Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) projektu un pasākumu īstenošana (2021 – 2027)	67,9	61,6

Budžeta programmas un apakšprogrammas	2022. gada finansējums	
	Faktiskā izpilde (tūkst. eiro)	Izpilde pret plānoto (%)
63.10.00 Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) Nodarbinātības un sociālās inovācijas sadaļas projektu un pasākumu īstenošana (2021 – 2027)	7,5	71,8
63.20.00 Tehniskā palīdzība Eiropas Sociālā fonda (ESF) apgūšanai (2014 – 2020)	345,5	79,5
64.00.00 Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) projektu un pasākumu īstenošana		
64.07.00 Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) projektu īstenošana labklājības nozarē (2014 – 2020)	4,0	99,8
70.00.00 Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana		
70.08.00 Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana labklājības nozarē	61,1	98,9
70.09.00 Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana labklājības nozarē (2021 – 2027)	34,5	97,6
70.21.00 Atmaksas valsts pamatbudžetā par Eiropas Savienības politiku instrumentu finansējumu (2014 – 2020)	35,9	42,1
70.22.00 Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām (2014 – 2020) pasākumu īstenošana	176,0	83,4
70.50.00 Tehniskā palīdzība ERAF, ESF+, KF, TPF finansējuma apgūšanai (2021 – 2027)	9,8	98,0
71.00.00 Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansēto programmu, projektu un pasākumu īstenošana		
71.06.00 Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansētie projekti	709,6	82,6
74.00.00 Atvaseļošanas un noturības mehānisma (ANM) projektu un pasākumu īstenošana		
74.06.00 Atvaseļošanas un noturības mehānisma (ANM) projekti un pasākumi	258,7	44,3
74.50.00 "Tehniskā palīdzība Atvaseļošanas un noturības mehānisma (ANM) apgūšanai"	142,4	75,8
97.00.00 Nozaru vadība un politikas plānošana		
97.01.00 Labklājības nozares vadība un politikas plānošana	4 525,9	95,4
97.02.00 Nozares centralizēto funkciju izpilde	3 745,5	85,4
99.00.00 Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izdevumiem izlietojums		
99.00.00 Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izdevumiem izlietojums	237 386,4	97,4

“PĀRSKATA GADAM APSTIPRINĀTIE PRIORITĀRIE PASĀKUMI”

	Pasākuma nosaukums	Finansējums 2022. gadam (plāns), eiro	
		Pamatbudžets	Sociālās apdrošināšanas budžets
	Pavisam, t.sk.,	29 498 144	6 780 748
1.	Atalgojuma paaugstināšana aprūpētājiem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās	9 850 680	-
2.	Mērķdotācijas sociālajiem darbiniekiem	1 918 583	-
3.	Pabalsts aizbildnim par bērna uzturēšanu, <i>tai skatā VSAA IT sistēmu pielāgošana</i>	2 093 164 <i>30 674</i>	30 674 <i>30 674</i>
4.	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšana no vardarbības cietušām un vardarbību veikušām pilngadīgām personām	651 026	-
5.	Tehnisko palīglīdzekļu iegādei - rindas mazināšanai	475 153	-
6.	Tehniskā palīglīdzekļa - skābekļa koncentratora pieejamības nodrošināšana	878 628	-
7.	Atbalsts ārpusģimenes aprūpes atbalsta centru darbībai	1 090 483	-
8.	Funkcionālās pārraudzības īstenošana pār bāriņtiesām atbilstoši Bāriņtiesu likuma 5. panta (1)1 daļai un 49.2 pantam	133 019	-
9.	Pensiju, pabalstu un atlīdzības piegādes saņēmēja dzīvesvietā samaksas pieauguma kompensēšana	16 896	492 324
10.	Sociālās rehabilitācijas pakalpojuma pieejamības nodrošināšana dzīvesvietā bērniem, kuri ir atkarīgi no apreibinošām vielām vai procesiem	597 656	-
11.	Sociālo pakalpojumu klāsta pilnveidošana	541 386	-
12.	Piemaksu nodrošināšana valsts sociālās aprūpes centros nodarbinātajiem	1 410 868	-
13.	E-paneļa risinājuma izstrāde iedzīvotāju pensiju un sociālā atbalsta informācijas vizualizācijai (VSAA)	600 000	600 000
14.	Valsts sociālo aprūpes centru infrastruktūras sakārtošana	6 000 000	-
15.	Investīcijas IT sistēmu pielāgošanai saistībā ar likumdošanas izmaiņām (VSAA)	250 000	250 000
16.	Informācijas sistēmas RINA integrācija ar VSAA sociālās apdrošināšanas informācijas sistēmu un NVD starptautiskās sadarbības informācijas sistēmu	190 268	190 268
17.	Pedagogu darba samaksas pieauguma grafika īstenošana	10 291	-
18.	Stipendijas apmēra un skaita palielināšana	2 023	-

	Pasākuma nosaukums	Finansējums 2022. gadam (plāns), eiro	
		Pamatbudžets	Sociālās apdrošināšanas budžets
19.	Ārstniecības personu darba samaksas pieauguma nodrošināšana	569 291	-
20.	Tehnisko palīgīdzekļu pieejamības uzlabošana atbilstoši personu ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām	1 738 729	-
21.	Mērķdotācija Daugavpils valstspilsētas pašvaldībai tehniskā projekta "Sanatorijas kompleksa "Mežciems", Daugavas ielā 131, Daugavpilī, restaurācija un vēsturiskās teritorijas revitalizācija" izstrādei	270 000	-
22.	Biedrībai "Centrs MARTA" juridiskās palīdzības nodrošināšanai no vardarbības cietušām sievietēm	80 000	-
23.	Atbalsts biedrības " OPEN Radošais Centrs" patvēruma centru jauniešiem darbības nodrošināšanai	70 000	-
24.	Biedrībai "Cerību spārni" – āra trenāžieru laukuma izveidošanai sociālo pakalpojumu ietvaros personām ar garīga rakstura traucējumiem Spāres muižā, Amatas pagastā	20 000	-
25.	Latvijas Autisma apvienībai aplikācijas izstrādei stresa, trauksmes, uzvedības izaicinājumu un vardarbības epizodes klasē mazināšanai	20 000	-
26.	Latvijas Nedzirdīgo savienībai – tehnikas iegādei un bērnu pasaku un tematisko vārdnīcu videoversiju izveidei	20 000	-
27.	Valsts apmaksāto darbnespējas dienu skaita palielināšana	-	5 217 482

Plašāka informācija par prioritāro pasākumu mērķiem un rezultātiem pieejama [Paskaidrojumā par Labklājības ministrijas valsts pamatbudžeta un speciālā budžeta līdzekļu pieprasījumu vidējam termiņam.](#)

“SOCIĀLAIS ATBALSTS UKRAINAS CIVILIEDZĪVOTĀJIEM PĀRSKATA GADĀ”

<p>Garantētais minimālais ienākums</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Garantētā minimālā ienākuma (GMI) līmenis ir tāds pats kā Latvijas iedzīvotājiem, proti, 109 EUR mēnesī pirmajai personai un 76 EUR mēnesī katrai nākamajai personai Ukrainas civiliedzīvotāja mājsaimniecībā. ■ Tiesības uz GMI ir ikvienam Ukrainas civiliedzīvotājam neatkarīgi no tā, kur dzīvo vai ir izmitināts. To nodrošina tā pašvaldība, kuras administratīvajā teritorijā ir Ukrainas civiliedzīvotāja izmitināšanas vieta vai dzīvesvieta, arī tad, ja Ukrainas civiliedzīvotājs nav deklarējis savu dzīvesvietu, izņemot gadījumu, kad atbalstu jau ir piešķirusi Ukrainas civiliedzīvotāja iepriekšējās izmitināšanas vai dzīvesvietas pašvaldība. ■ Pašvaldības sociālais dienests pirmos trīs kalendāra mēnešus pēc Ukrainas civiliedzīvotāja mājsaimniecības pirmreizējā iesnieguma saņemšanas dienas neveic materiālo resursu izvērtēšanu pirms lēmuma pieņemšanas par sociālās palīdzības pabalsta piešķiršanu. ■ Pēc trīs kalendāra mēnešu perioda termiņa beigām pašvaldības sociālais dienests sociālo palīdzību piešķir atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteiktajam, proti, tiek vērtēti ienākumi, ko Ukrainas civiliedzīvotāja mājsaimniecība gūst no darba samaksas, atlīdzības vai saimnieciskās darbības, vai no sociālās drošības sistēmas. Tiek izmaksāta starpība starp kopējo mājsaimniecības GMI līmeni un kopējiem mājsaimniecības ienākumiem, ja tie zemāki par GMI līmeni.
<p>Sociālie pakalpojumi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Atbilstoši individuālajām vajadzībām: aprūpe mājās vai pārvietošanās atbalsts cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, diennakts sociālā rehabilitācija Sociālās integrācijas valsts aģentūrā (30 dienas), ja personai psihoemocionālā stāvokļa dēļ tāda ir nepieciešama. ■ Prioritāri nodrošināti tehniskie palīglīdzekļi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem. ■ Autostāvvietas kartes cilvēkiem ar invaliditāti. Ceļu satiksmes drošības direkcija izsniedz kartes, pamatojoties uz Ukrainas dokumentu, kas apliecina, ka personai Ukrainā noteikta I invaliditātes grupa vai bērna ar invaliditāti statuss. ■ Sociālā mentora pakalpojums sākotnējam atbalstam Ukrainas civiliedzīvotājam (pašvaldībās). ■ Līdz 31.08.2022. sociālo pakalpojumu saņēmējam un tā apgādniekam nav jāveic samaksa par pakalpojumiem. Minētajā laikposmā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēmējiem ir tiesības uz naudas summu personiskiem izdevumiem 15% apmērā no pabalsta, kāds noteikts Valsts sociālo pabalstu likuma 13. panta pirmās daļas 1. punktā minētajām personām (109 EUR), kuru izmaksā no ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas budžeta.

	<ul style="list-style-type: none"> ■ Līdz 31.10.2022. ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus var piešķirt ārpus rindas (ja minēto pakalpojumu saņemšana ir iespējama tikai rindas kārtībā) bez ārsta speciālista atzinuma (psihiatra atzinuma par personas psihisko veselību un speciālajām (psihiatriskajām) kontraindikācijām un oftalmologa atzinuma) un invaliditāti apliecināša dokumenta, pamatojoties uz sociālā dienesta veiktu Ukrainas civiliedzīvotāja individuālo vajadzību novērtējumu un lēmumu par pakalpojuma nepieciešamību. ■ Aprūpes pakalpojums bērniem ar ļoti smagiem funkcionālajiem traucējumiem (ar īpašas kopšanas nepieciešamību), kuriem nav Latvijā noteikta invaliditāte – terminēts uz laiku līdz 31.10.2022. ■ Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums Ukrainas civiliedzīvotājiem ar garīga rakstura traucējumiem bez psihiatra atzinuma. ■ Uz citiem sociālajiem pakalpojumiem tādas pašas tiesības kā Latvijas iedzīvotājiem.
<p>Pārtikas un higiēnas pakas (no Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Atbalsts tāds pats kā Latvijas iedzīvotājiem. Viena persona trīs mēnešos var saņemt: <ul style="list-style-type: none"> – 2 pārtikas pakas; – 1 higiēnas un saimniecības preču paku; – 2 papildu bērnu pārtikas pakas, ja ģimenē ir mazi bērni vecumā no 7 līdz 24 mēnešiem; – 1 papildu higiēnas preču paku, ja ģimenē ir mazi bērni vecumā līdz 2 gadiem. – papildus tam ģimenes ar sākumskolas un pamatskolas vecuma bērniem var saņemt mācību piederumu paku. ■ Tiesības ir ikvienam Ukrainas civiliedzīvotājam neatkarīgi no tā, kur dzīvo vai ir izmitināts. Lai saņemtu pakas, jāsaņem pašvaldības sociālā dienesta izziņa par krīzes situāciju.
<p>Pabalsts krīzes situācijā</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ 272 EUR par pieaugušo un 190 EUR par bērnu vienu reizi trīs mēnešu periodā. <p><i>Piezīme: Latvijas iedzīvotājiem šis pabalsts ir atšķirīgs atkarībā no dzīvesvietas pašvaldības.</i></p>
<p>Atbalsts ģimenēm ar bērniem</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Bērna piedzimšanas pabalsts* (vienreizējs pabalsts) – 421,17 EUR par katru bērnu. ■ Bērna kopšanas pabalsts* (ik mēnesi): <ul style="list-style-type: none"> – par bērnu līdz pusotram gadam – 171 EUR mēnesī; – par bērnu no pusotra gada līdz 2 gadiem – 42,69 EUR mēnesī. ■ Ģimenes valsts pabalsts* (ik mēnesi): <ul style="list-style-type: none"> – par vienu bērnu – 25 EUR; – par diviem bērniem – 100 EUR (50 EUR par katru bērnu); – par trīs bērniem – 225 EUR (75 EUR par katru bērnu); – par četriem un vairāk bērniem – 100 EUR par katru bērnu. <p><i>Piezīme: bērna piedzimšanas pabalstu izmaksā Ukrainas civiliedzīvotājiem, ja bērns piedzimis Latvijā pēc 24.02.2022. Bērna kopšanas pabalstu un ģimenes valsts pabalstu izmaksā Ukrainas civiliedzīvotājiem, kuri kopā ar bērniem uzturas Latvijā pēc uzturēšanās dokumenta izsniegšanas no 05.03.2022.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Atbalsts ar celiakiju slimiem bērniem*, pamatojoties uz ģimenes ārsta vai gastroenterologa izsniegtu izziņu – 106,72 EUR mēnesī. ■ Tiesības saņemt Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas Konsultatīvās nodaļas sniegto konsultatīvo atbalstu Eiropas Savienības politiku instrumentu pasākumu ietvaros bērnu ar uzvedības problēmām un saskarsmes grūtībām likumiskajiem pārstāvjiem un speciālistiem (piemēram, izglītības iestāžu pedagogiem u.c.). <p><i>* Apmēri tādi paši kā Latvijas iedzīvotājiem.</i></p>

<p>Atbalsts ārkārtas aizbildņiem</p>	<p>Nepilngadīgajiem bērniem no Ukrainas, kuri ieradušies bez vecāku pavadības, tiek noteikts ārkārtas aizbildnis bērnu pārstāvībai un aprūpei drošā vidē.</p> <p>Ārkārtas aizbildņiem tiek noteikta:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Atlīdzība par ārkārtas aizbildņa pienākumu pildīšanu (ik mēnesi) – 171 EUR neatkarīgi no bērnu skaita. ■ Pabalsts bērna uzturam (ik mēnesi) ne mazāks par: <ul style="list-style-type: none"> – 215 EUR par bērnu līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai; – 258 EUR par bērnu vecumā 7-18 gadu vecuma sasniegšanai. ■ Pabalsts apģērba un mīkstā inventāra iegādei (piemēram, gultas veļas, segas, spilvena, matrača) vai nepieciešamās lietas (summa un kārtība noteikta pašvaldību līmenī). ■ Tiesības saņemt ārpusģimenes aprūpes atbalsta centra sniegtos pakalpojumus (psiholoģisko atbalstu). <p><i>Piezīme: par ārkārtas aizbildņiem var kļūt Latvijas iedzīvotāji vai Ukrainas civiliedzīvotāji.</i></p>
<p>Atbalsts invaliditātes seku mazināšanai</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ukrainas civiliedzīvotājiem ir tādas pašas tiesības uz invaliditātes ekspertīzi, kādas Invaliditātes likumā noteiktas Latvijas iedzīvotājiem. ■ Tiesības saņemt atbalsta pakalpojumus un atvieglojumus invaliditātes seku mazināšanai atbilstoši Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem. ■ Tiesības saņemt šādus valsts sociālos pabalstus invaliditātes gadījumā: piemaksu pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu ar invaliditāti (106,72 EUR mēnesī), bērna ar invaliditāti kopšanas pabalstu (313,43 EUR mēnesī), pabalstu personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama kopšana (213,43 EUR mēnesī), valsts sociālā nodrošinājumu pabalstu (atkarīgs no invaliditātes grupas), ievērojot nosacījumus, kas noteikti Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumā. Minētos pabalstus Ukrainas civiliedzīvotājam Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra izmaksā Latvijā noteiktās invaliditātes laikā. ■ Ja Ukrainas civiliedzīvotājam Ukrainā ir noteikta I invaliditātes grupa A apakšgrupā vai bērna ar invaliditāti statuss A apakšgrupā – ar Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas izsniegtu atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību bez invaliditātes noteikšanas tiesības saņemt bērna ar invaliditāti kopšanas pabalstu (313,43 EUR mēnesī) vai pabalstu personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama kopšana (213,43 EUR mēnesī), atbilstoši Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumā specifiski noteiktajiem nosacījumiem, ne ilgāk kā līdz 31.10.2022. Ja vēlas saņemt ilgāt, tad jānokārto invaliditāte Latvijā.
<p>Nodarbinātības atbalsts</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) sniegtā palīdzība darba meklējumos – informācija par vakancēm, sadarbība ar darba devējiem darba sameklēšanā. Nodrošina iespēju piedalīties pasākumos, kas sekmē darbā iekārtošanos, piemēram, karjeras konsultācijas, latviešu valodas kursi u.c. NVA bezmaksas tālrunis: 80 200 206. ■ Atļauts nodarbināt Ukrainas civiliedzīvotāju bez latviešu valodas zināšanām tiktāl, ciktāl tas netraucē darba pienākumu pildīšanai. ■ Atļauts nodarbināt ar atvieglotiem nosacījumiem atsevišķās reglamentētajās profesijās. ■ Darba devējiem netiks piemērota prasība par iepriekšēju vakances reģistrēšanu NVA. ■ Nav attiecināma normatīvo aktu par ārzemnieku nodarbināšanu prasība nodrošināt darba samaksu, kas nav mazāka par vidējo bruto darba samaksu Latvijā iepriekšējā gadā. Darba algai jābūt ne mazākai par valstī noteikto minimālo algu 500 EUR apmērā.

	<ul style="list-style-type: none"> ■ Darba devējs tiesīgs bez pirmreizējās obligātās veselības pārbaudes veikšanas nodarbināt Ukrainas civiliedzīvotāju trīs mēnešus kopš darba līguma noslēgšanas dienas, izņemot gadījumus, kad paredzēts nodarbināt darbā īpašos apstākļos. ■ Vienreizējs pabalsts Ukrainas civiliedzīvotājam 500 EUR, uzsākot darba attiecības (izņemot nodarbinātības pasākumus vasaras brīvlaikā tiem, kuri iegūst izglītību vispārējās, vidējās speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs).
<p>Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts vecuma gadījumā</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Apmērs tāds pats kā Latvijas iedzīvotājiem – 109 EUR mēnesī. ■ Tiesības uz valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu vecuma gadījumā ir Ukrainas civiliedzīvotājam, kurš ir: <ul style="list-style-type: none"> – uzturējies Latvijā trīs mēnešus kopš ilgtermiņa vīzas vai uzturēšanās atļaujas izsniegšanas dienas; – sasniedzis likumā “Par valsts pensijām” noteikto pensionēšanās vecumu (2022. gadā – 64 gadi 3 mēneši), bet nav tiesību uz vecuma pensiju Latvijā. ■ Pabalstu sākotnēji izmaksā avansa maksājumā līdz laikam, kad Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra saskaņā ar <i>Latvijas Republikas un Ukrainas līgumu par sadarbību sociālās drošības jomā</i> saņem no Ukrainas kompetentās institūcijas informāciju par Ukrainā piešķirto un saņemto pensiju un tās apmēru. ■ Pabalstu izmaksā ilgtermiņa vīzas vai uzturēšanās atļaujas derīguma termiņa laikā.
<p>Sociālās apdrošināšanas atbalsts</p>	<p>Tiesības uz tiem pašiem pakalpojumiem kā Latvijas iedzīvotājiem, ja ir veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Gan uz Latvijas iedzīvotājiem, gan Ukrainas civiliedzīvotājiem attiecas kvalifikācijas perioda nosacījumi atsevišķiem pabalstiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Nav kvalifikācijas perioda slimības pabalsta saņemšanai, lai koptu slimu bērnu, kurš jaunāks par 14 gadiem. ■ Nav kvalifikācijas perioda slimības pabalsta un apdrošināšanas atlīdzības saņemšanai nelaimes gadījumā darbā. ■ Kvalifikācijas periods vismaz 3 mēneši pēdējo 6 mēnešu laikā vai 6 mēneši pēdējo 24 mēnešu laikā slimības, maternitātes, paternitātes un vecāku pabalstiem. ■ Kvalifikācijas periods bezdarbnieka pabalsta saņemšanai ir vismaz 12 mēneši pēdējo 16 mēnešu laikā.

“LABKLĀJĪBAS MINISTRIJAS PUBLISKO PAKALPOJUMU REZULTĀTI”¹

2022	Pieteikto pakalpojumu gadījumu skaits atbilstoši klienta izvēlei						Sūdzības	Kavējumi
	KOPĀ	t.sk. sadalījumā pēc izmantotā kanāla						
		klātienē	neklātienē					
	kopā		pasts	elektroniski ²	telefoniski			
Norīkojums par personīgu iepazīšanos ar adoptējamu bērnu								
<i>Uzsāktie pakalpojumi</i>	46		46	46			0	0
<i>Pabeigtie pakalpojumi</i>	46		46	46				
Labklājības ministra izsniegta atļauja bērna adopcijai uz ārvalstīm								
<i>Uzsāktie pakalpojumi</i>	5	5					0	0
<i>Pabeigtie pakalpojumi</i>	5	5						
Kompetentas institūcijas darba aizsardzības jautājumus statusa piešķiršana								
<i>Uzsāktie pakalpojumi</i>	4		4		4		0	0
<i>Pabeigtie pakalpojumi</i>	4		4		4			
Saraksta par personām, kuras ir tiesīgas darboties kā kompetentie speciālisti darba aizsardzības jautājumos, uzturēšana un aktualizācija								
<i>Uzsāktie pakalpojumi</i>	30		30	3	27		0	0
<i>Pabeigtie pakalpojumi</i>	30		30	3	27			
Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrācija								
<i>Uzsāktie pakalpojumi</i>	347		347		347		1	0
<i>Pabeigtie pakalpojumi</i>	296		296		296			

1 Informācija apkopota atbilstoši Ministru kabineta 2017. gada 4. jūlija noteikumos Nr. 399 "Valsts pārvaldes pakalpojumu uzskaites, kvalitātes kontroles un sniegšanas kārtība" noteiktajam.

2 Elektroniski iesniegtie ietver iesniegumus, kas saņemti e-pastā, portālā latvija.lv un iestādes mājas lapas izveidotajā aplikācijā.

MINISTRIJAS STRUKTŪRA

